Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(С В Е Т)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ ◆ 9 (4455). ◆ЕРА, 21 январь, 1971 шу. ◆Мах 2 кеп.

ВЕЖАРАШХА ДОЛЧА ХАЛКЪИЙ БАРТ ТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

ДЕГ ЧУРА ДАЬКЪАЛА БУВЦАР

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дег чура даькъал дувц Дагестана болхлой, колхозхой, интеллигенце, берригача къахьегамхой деза ди — Дагестански Автономни Советски Социалистически Республика хьахинна шовзткъе итт шу далари республикана енна Октябрьски революце ордени. Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце исторически хувцамаш дир дукха къамаш дахача Дагестана халкъий вахаре, йоах моаршал тІа, социальнии къамани низІоткъама кІалхара даьхар уж, паччахьалкхе, боахам, культура хьаяра шерра торонаш хьайийллар. Коммунистически парте хьалхленца дерригача советски халкъаца цхьана Дагестански АССР къахьегамхоша къовсамеи коталонийи сийлен никъ баьб.

Дагестански АССР карагІдаьнараш советски паччахьалкхен а общественни а строй, ленински къамий политика, СССР къамий дохаргдоаца доттагІал котдалара къаьгта бола хьокхам ба, яхаш белгалдоаккх моаршал тІа.

КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиуми Министрий Совети чІоаггІа тешаш я республика къахьегамхоша партийни организаце хьалхленца тІехьа тІайоагІача хана а экономикен культурен дІахо лакхъяра, общественни производства эффективность айяра тІагІертта къовсам лоаттабергхиларах КПСС XXIV-ча съезда керда толамаш даьха накъагІоргхиларах.

(ТАСС).

ДАГЕСТАНСКИ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАНА ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ ОРДЕН ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Коммунизм хьалъеча толамаш дахарах, Дагестански АССР 50 шу дизарца дувзаденна Дагестански Автономни Советски Социалистически Республикана Октябрьски революце орден лойла.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1971 ш., 19 январь.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

Мехкдаьтта промышленностен геологоразведочни организацешкен хьалха латтача бурув деттача бригадай балха опыт шерра дІайоаржаярах

КПСС Центральни Комитет хьежар мехкдаьтта промышленностен геологоразведочни организацешкен хьалха латтача бурув деттача бригадай балха опыт шерра дІайоаржаяра дешага. ТІанийцача социам тІа белгалдоаккх В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдаккхараи пхе шера плана заданеш ханал хьалха кхоачашъяраи социалистически яхь а йоаржаяь, мехкдаьтта промышленностен геологоразведочни организацейи бурув деттача бригадай коллективаша дика къахьегамя толамаш даьха хилар.

Новкъосташ Шакшин, Петров, Ягофаров керте латтача Тюменски областе хьалха латтача бригадаша Іалама - климата бирсача хьалашка 1600 — 1800 метр кІоарга скважинаш а йоахаш хІара бригадана лоархІаш шера 58—60 эзар метр бурув техад, бурув деттача, яькха Іалаьмате йоккха котало я из, хІаьта, Малхбузен СибарегІен мехкдаьтта районашкарча къахьегама овсарлен боарамал 1,5—2-зза лакхагІа а да. Цу хьакъехва доккхий толамаш даьхад 2300 — 2500 метр кІоарга скважинаш йоахача нн. Агафонова, Левина, Сергеева, Ливанова бригадаша а, цар результат я шера бригадана 45 — 50 эзар метр. Тюменски областа хьалха латтача бурув деттараша уж толамаш даьхад бурув деттача кхетамца форсированни режимаш юкъейоалаяра, гидромониторни осташ юкъедоаладара, бурув деттача оборудованех эффективни пайда эцара, инженерно-технически болхлой лакха квалификаци хилара, бурув деттача бригадий состав массаза хувца ца луш латтара, производства кхыйола чура резерваш оарцагІъяхара чотах.

Къахьегама овсарле чІоаггІа лакхъяьй мехкдаьтта эггара йоккхагІча районе — Татарски АССР-е шера юкъера лаьрхІача цу районе 21 эзар метр бурув тоха мара ца доагІача 25—35 эзар метр бурув тохача нн. Нурутдинова, Хазиева, Шинкина, Галеева, Ахметзянова бригадаша.

Дика толамаш даьхад чоалханерча геологически хьалашка 3—5 эзар метр кІоарга скважинаш йоахача Нохч - ГІалгІай АССР нн. Краморовен Казенновен, Куйбышевски областе нн. Соседовен Мочальниковен, Ставропольски крае нов. Коваленкой бурув деттача бригадаша.

Дикка толамаш даьхад Пермски областе нов. Шихова, Башкирски АССР-е нн. Ахметгареевен, Новиковен, Гурьевски областе нн. Федищевей. Сухоновен, Дагестански АССР-е Азизовен, Магомедовен бурув деттача бригадаша, кхы дуккхачар.

ДикагІйолча бурув деттача бригадий технико - экономически хьокхамаш дуккха а тІех да юккъерча отраслеви ларел. Цу массанеша а дикка тІехкхоачашъю скважинаш сиха яхара планаш, ахчани материальнии ресурсаш кхоелга Іалашду.

Соцам тІа белгалдоаккх КПСС XXIV-гІа съезд гульярах яьча решене бурув деттача бригадай коллективай къахьегама хьинар кхы а лакхдаь хилар, парте съезда мадоаггІара накъадахара лакхагІа дола декхараш царех дуккханеша тІанийца хилар.

КПСС ЦК-а белгалдоаккх хьалха латтача коллективай опыт шерра дІайоаржаяро мехкдаьтта промышленноста бурув деттача предприятешкей геологически организацешкей йолаш йола производства чура йоккхий резерваш болх бе йолаялийта йиш хулийтаргхилар, къахьегама овсарле лакхъелгеи бурув деттара балхашка дІадодар лохделгеи Іалашлергхилар. Цунах лоархІаме лард хургья кердача пятилетке мехкдаьттен гази яккхара заданеш толамца кхоачашъелга Іалашдара.

Мехкдаьттан газен скважинаш йоахаш доккхий хьокхамаш даьхача хьалха латтача бригадай дика опыт могайир КПСС Центральни Комитето, хьалха латтача бурув деттача бригадай опыт Іомаяра болх лакхбе, мехка еррига бурув деттача предприятешка царна карагІдаьнараш шерра юкъедоаладара хаьида дола гІулакхаш оттаде а кхоачашде а, бурув деттача балхашка дІадодар кІезигде, ерригача мехкдаьтта, газа районашка а бІарчча хьайицача доакъошка а бурув тохилга сихде декхарийла йир, СССР мехкдаьтта промышленноста Министерство, геологе Министерство, мехкдаьттан химически промышленноста болхлой профсоюза ЦК, геологоразведочни балхий болхлой профсоюза ЦК.

Союзни республикай компартей ЦК-ашка, мехкдаьттен газен районий парте краевой, областной, городской, районни комитеташка, мехкдаьтта промышленноста предприятейи геологоразведочни организацейи партийни организацешка аьнчад хьалха латтача бригадай почини инициативен хьаллаца, цар опыт дІайоаржаяра массанахьа болх вІаштІехьбаккха, бурув деттача технически прогресс яраи бурув деттара балхий эффективность лакхъяраи мамогга новкъостал де, КПСС XXIV-ча съезда мадоаггІара накъадахара бурув деттача бригадай коллективашта юкъе шерра дІайолаенначa социалистически яхьа керте отта.

СССР медицински Іилмай Академе СибарегІара филиал йиллай Новосибирске.

Клинически экспериментальнии медицина Института — СССР АМН филиала эггара хьалхарча института — лабораторешка тохкамаш доладаьд СибарегІен хьалашка сага организмана адаптацияра механизмашта а кхыча проблемаех лаьца а.

Мехкарча тайп-тайпарча городашкарча дуккхача Іилмахоша хоам баьб СибарегІара медицински академи вІашагІйоллачен болх бечен дакъа лацар духьа СибарегІа баха шоай безам хиларах.

Сурта тІа (аьттехьара аьрдехьа) клинически экспериментальнии медицина института биофизически лабораторера СССР АМН СибарегІарча филиала председатель, АМН член-корреспондент В. П. Казначеев, Іилман болхлой медицински Іилмай кандидаташ Л. А. Куликован, С. Д. Роньжинан.

В. Лещинске сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬОКХАМ ТЕЛ

Кердача шера ударно къахьег Грозненски вагонни депо ремонтни цеха коллективо. Парте XXIV съезда сийна вахте эттача доккхагІдола социалистически декхараш тІанийцад цо. ХІаьта уж сийленца кхоачаш а ду.

Укх шера план тІатехай цеха. Цхьабакъда хьалхашка латта декхараш дика довзаши лакха сакхетам болаши болча цеха болхлоша шоаш ца кхобеш къахьег. Цудухьа тІехь-тІехьагІа лакхлу къахьегама овсарле. ХІара вагон графикагІа йоагІача ханал 30—40 минут хьалхагІа ремонт йий йоаккх.

Юбилейни шера дош деннадар коллективо духхьал кхояьна материалех съезда болх беча деношка вагонаш тоае. Шоаш денна дош сийленца кхоачашдеш ба цеха болхлой. ХІанзлехьа эзараш сома маьха тайп-тайпара оатхалаш кхояьй цар. Къаьстта белгалбаьнна цига слесараш Дельмаев Валерий, Юсупов Геннадий, Сердюков Александр, кхыбараш.

* * *

КПСС XXIV съезда сийна вахте а этта низ ца кхобеш къахьег Грозненски дистанце наькъахоша а путейцаша а. Къаьстта дика лел гІулакхаш новкъосташа Могушкова, Ахмадова, Ситникова, Ярмолова, Шамилева кулгалдеча околоткашка. Еза етта поездаш цхьаккха хьовзам боацаш лелийтара дии бийсеи ца къовсаш къахьег цар. Хьокхаме къахьегаш хьабоагІа монтераш нн. Халитов, Эльжуркаев, Байрудинов, бригадираш Гермаш, Арапиев, Гумаров. Дика ю цар ремонт Цар доалду участкаш тешаме лоархІ. 110—120 процентал кІезигагІа норма кхоачашъяц царех саго.

Г. АНОХОВ.

СССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗЕ

ХІара шера телача премешта йолча СССР журналистий Союза комиссе заседани хиннай. 1970 шерарча конкурсе хьакхьачача эггара хьалхарча балхашка хьежар комисси. Балхаш дІачуийдара ха 1971 шера 1 мартага кхачалца йІаьхъе лаьрхІад.

Лауреатий списка традицегІа советски кепайоазон Дийнахь — 5 мае кепатохаргья.

(ТАСС).

ДАГЕСТАНСКИ АССР—50 ШУ

МАХАЧКАЛА, 19 январь. (ТАСС). Дезача денна — Дагестански АССР ах бІаь шу дизара юбилейна хетаяьяр укхаза хинна КПСС обкомеи республика Лакхехьарча Советеи цхьанара торжественни заседани.

Президиуме —КПСС ЦК — Политбюро член, РСФСР Министрий Совета Председатель Г. И. Воронов, КПСС обкома бюро, Дагестански АССР Лакхехьарча Совета Президиума членаш, республика Министрий Совета кулгалхой, хІаьта ишта торжествашка баьхка лоалахарча республикай, краяй, областий делегацей кулгалхой.

Торжественни заседани хьайийллар КПСС Дагестански обкома хьалхарча секретара М.-С. И. Умаханова.

Гулбеннараша чІоаггІа тІоараш а детташ сийлен президиуме хорж КПСС ЦК Политбюро.

Къамаьл де дош лу КПСС ЦК Политбюро члена, РСФСР Министрий Совета Председатела Г. И. Вороновна.

Шо долча вале хьалхха КПСС ЦК Политбюро аргІанарча заседане хилар со. Политбюро членаша, КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева сона тІадиллад доккха а сийрда а цІей — Дагестански АССР хьахинна 50 шу дизарца шун а шуга гІолла Дагестана болхлой, колхозхой, интеллигенце, берригача къахьегамхой а чІоаггІа даькъала дувцар.

Мукъаба сона ишта РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумеи Российски Федераце правительстваи цІерагІа а шун цІей дег чура даькъала дувца.

Сийлахь-боккхача Октябро, аьлар дІахо оратора, вай мехка дерригa халкъаш шоай вахар социалистически хьисапе эргадаккхара лоаттабеча къовсама хьал а гІовттадир, дог ура а оттадир, царца Дагестана халкъаш а, царна шоай лоІаме паччахьалкхе хьае бокъо елар, чехка боахам а культура а лакхъяра мел эшар хилийтар. Дагестане социалистически революци котъяьлар цун партийни организаце хьинаре болх барах хьахинна хІама да. Центральни Комитета хьалхленца Дагестана коммунисташ массаза а Советий Іаьдал бахьан, дерригa вахар социалистически хьисапе эргадаккхара къахьегамхоша лоаттабеча къовсама хьалхарча мутІарашка хиннаб.

Г. И. Воронова дагадохийтар Советий Іаьдалан керда общество йиллараи дагестански халкъо лоаттабеча къовсама дерригa истори сийлахь-боккхача Ленина цІерацеи цо хьаяьча большевкий партецеи айхха дувзаденна хилар.

Тахан вай доккхал а деш белгалдоаккх, аьлар оратора, дІаяхача хана тесса йита хинна паччахьа Россе йист духхьал цхьан ноахала хана дегІаена социалистически республика а хинна дІаоттар.

Кагийча кустарни мастерскешкара вай ханарча промышленни пердприятешка, къаьнарча дахчан нохаргара тракторгеи комбайнагеи, сердала боагабеш хиннача багагара Чиркейски ГЭС - ага, боадангареи тІехьабисаргареи берригa нах дийша хиларга, къамий хулаш хиннача довнашкара халкъий вежарашха долча доттагІалга бодаш ба Советски Іаьдала байракха кІал, Коммунистически парте хьалхленца Дагестано баь белгалбаьнна дика никъ.

Ораторо дІахо дийцар промышленность дегІайоалаеш, юрта боахам лакхбеш республика къахьегамхоша даьхача толамех.

Радио чуи телевиденеи гІолла кердача шера ше къамаьл деш нов. Л. И. Брежнева белгал мадарра, «вай дерригa толамаш советски наха дог гІоздаьнна къахьегара, турпалча болхлой класса, колхозни ахархой, халкъа интеллигенце. вай сийлахь - йоккхача дукха къамаш дахача Даьхен ерригача республикай къахьегамхой лоІамеи гІулакхийи цхьоагІон результат, Советски Союза Коммунистически парте нийсача политика итог я».

Тахан, юбилея дийнахь, аьлар дІахо Г. И. Воронова, Дагестански АССР халкъа боахам дегІабоалабеш даьха доккхий толамаш белгалдоахаш дег чура баркал ала безам ба са шоаш кхо ца беш къахьегаш ер край эргаяккхараштa. шоай кулгашца керда городаши заводаши, колхозаши совхозаши яьхкараштa. хІара денна материальни рузкъа хьадеш боахкараштa.

Советски Іаьдало Дагестански республика къахьегамхоштa денна беркат къаьстта дика гуш да халкъа вахара хьали культурен дегІаярца. Берригача мехка а санна, Дагестански АССР-е а чакхъяьннай берригача къахьегамхоштa знанешка никъ хьабилла, кхы цІаккха тІайоагІаргйоацаш боадои тІехьадасари дІадаьккха бокъонца йола культурни революци. ХІанз Дагестан берригa нах грамотни бола, лакхача социалистически культура, къаьгача а самобытни а искусства республика я.

Советски Іаьдала карагІдаьнача дикагІчарех цаІ да лоаман кхалсага тІера лоал дІадаккхар, цунна маІача сага нийсса бокъо ялар, из мехка общественно-политически вахара юкъеозар. Дагестана кхалнаха юкъе ба тахан боккхий Іилмахой, паччахьалкхени партийни болхлой, къахьегама турпалаш, литературан искусстван деятелаш. Дагестански АССР-е хьахинна Іалаьмате доккха социально-экономически хувцамаш цІаккха а ца хиннача, тайпара культурен халкъа вахара хьали лакхдалар хьахила йиш хилар Коммунистически парте халданза ленински къамий политика лелаяр бахьан долаш, аьлар дІахо Г. И. Воронова. Кхоачаш хилар Кавказа халкъий айхха цхьоагІо хиларо «буржуази йолча хана бІарга ца байна а буржуазни строй йолча хана хила йиш йоацача а къамий машара образец хьаергья» яха Ленина дага лаьттар.

Маьрша боахам хьабаьча шерашка а ишта Сийлахь-боккхача Даьхен тІема шерашка а вай мехка халкъаша, Дагестана къахьегамхоша гІулакхаца хьахьекхар марксизма-ленинизма, халкъий доттагІален, советски патриотизма сийлахь-йоккхача идеяшта шоаш тешаме хилар. Республика байракха тІа леп ши ордан — Къахьегама Цеча Байракха ордени Ленина ордени, дагестански халкъа карагІдаьннача къахьегамеи тІемеи денал долча гІулакхашта деш дола тешал да из.

Парте белгалдаьхараш кхоачашдарах дувцаш, Г. И. Воронова белгалдаьккхар КПСС XXIII-ча съездо, КПСС ЦК декабрьскии (1969 ш.) июльскии (1970 ш.) Пленумаша общественни производства эффективность лакхъяра, технически прогрессан производствана доал дара методаш эргаяьха тоаярен ларда тІа къахьегама овсарле мамогга лакхъяра, халкъа боахамерча материальнии къахьегамеи ресурсех пайда эцилга овлангара тоадара декхар хьалхашка оттадаь хилар.

Вайна хІанз а нийслу, белгалдаьккхар оратора, Іилманеи техниканеи карагІдаьнна эггара кердагІдараш производствана юкъедоаладара планаш кхоачаш ца еш йола моттигаш, цхьацайолча предприятешка хІанз а лакха да кулгаца хьегача къин удельни дозал, керда юкъейоалаеш йола мощностащ ледара караерзаелга каст-каста нийслу. Цхьайола моттигаш я предприятеша бизза шоашта моггача тайпара болх ца беш, оборудованех бизза пайда ца эцаш. Уж кхоачамбоацараш да Дагестана промышленни предприятей балхаца а. Геттара дика хургда, аьнна белгалдаьккхар Г. И. Воронова, республика партийни, советски, боахама организацеша хІара предприяте оборудованех дикагІа пайда эцилга, сменноста коэффициент лакхъелга ІалашдергдолагІулакхаш отта а даь, чакхдоахе.

Дагестана юрта боахаме а ишта юртбоахама культурай хьувкъам, хьайбай продуктивность лакхъяра, уж дебадара хьакъехьа хІанз а долла хІама деш ца хилар белгал а даьккха, Г. И. Воронова къаьстта теркам тІабахийтар хий декхача лаьттаех кхы а эффективнегІа пайда эцара.

Парте Центральни Комитетои Советски правительстваи дикка новкъостал даьд республика къахьегамхошта. 1970—1973 шерашка лаьтта агарах эзнаш хиннача городашкеи районашкеи паччахьалкхен капитальни вложеней чотах хьалде лерхІ 1100 кв. эзар метр хула наха чубаха цІенош, 35 эзар моттиг йола керда школаш, 3,5 эзар менги бола больницаш, 5700 моттиг йола деша даха ха йоацача берий учрежденеш, культурно-бытовой лоархІам бола кхы дуккха объекташ. Из новкъостал лаьрхІа да лаьтта агарах дохадаьр меттаоттадарал совгІа къахьегамхой фусамашца а культурно-бытовой хьалашца а Іалашбелга дикка дикагІа тоадара а, аьнна белгалдаьккхар Г. И. Воронова.

1970 шера итогаш ювцаш, оратора дагадохийтар из шу вай халкъа вахаре, доазол дехьарча мехкий миллионаш болча къахьегамхой вахаре къаьстта белгала шу хилар. Дерригача прогрессивни дунено торжественно белгалдаьккхар В. И. Ленин ваь 100 шу дизар. Ленински сий дола юбилей сэйир марксизм-ленинизм котъялар, социализми коммунизми хьалъеча даьха доккхий толамаш геттара дика хьахьокхар, вай ханарча революционни низашка хьажар хиннa дІаэттар.

1970 шу советски наха, цул совгІа, бархІагІа пятилетка кхоачашъю шу а дар. Вай хІанз доккхал а деш ала йиш я, аьлар Г. И. Воронова. КПСС XXIII-ча съезда Директиваш кертерча социальнии экономически хьокхамий хьакъехьа къаман дохода, промышленность, транспорт юрта боахам дегІабара боарамеи темпаши, къахьегамхой вахара хьали культурни боарами лакхбалара хьакъехьа толамца кхоачашъяьй аьнна. Ханал хьалха кхоачашйир пхе шера план Дагестански АССР-а а.

Вай Даьхено кхы цхьакха а боккха гІа баьккхар коммунизма материально-техническа база хьалъеча, лакхбелар цун экономически оборонни низ. Цо эггара дикагІа тешал ду дІахо а промышленности юрта боахами дегІабоалабара, экономикана доал дара методаш эргаяьха тоаяра хьакъехьа парте увтгадеш дола гІулакхаш вахара пайдане хилара, хьахьокх Советски Союза Коммунистически парте боккха организаторскии политически болх баь хилар.

ХІанз вай Коммунистически партий аргІанарча съездага йода, аьлар дІахо оратора. Ленински парте хІара съезд дерригача советски халкъа вахаре йоккха исторически событи я. Цудухьа партийни съезда массанахьа а кийчо ю Іалаьмате чІоагІа политически сакхетами къахьегама хьинари айденна, цу дикача событена мадоаггІара накъадахара дуккхача наха социалистически яхь лаьца.

КПСС XXIV-ча съездо итогаш ергья вай Даьхен экономически низ чІоагІбара, советски халкъа морально-политически цхьоагІо чІоагІъяра хьакъехьа парте баьча Іалаьмате боккхача балха. коммунизм хьалъяра керда декхараш белгалдоахаргда. мехка халкъа боахам дегІабоалабара кердача пхе шера плана Директиваш хьежа а хьежа чІоагІъергья.

Г. И. Воронова белгалдаьккхар хІанзарча пятилетка промышленности юрта боахами чехка дегІабоалабара шерра перспективаш Дагестански АССР-е а хьаеллаш хилар.

Г. И. Воронова дІахо дийцар дунен халкъашта юкъерча хьала, Советски Союза арахьарча политика дешаш.

Цул тІехьагІа цо Іодийшар Дагестански Автономни Советски Социалистически Республикана Октябрьски революце орден яларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ.

Гулбеннараша чІоаггІа тІоараш а детташ, Г. И. Воронова республика байраккхах дІаэллар деза совгІат.

Г. И. Воронова Іодийшар КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето КПСС Дагестански обкомага, Дагестански АССР Лакхехьарча Совета Президиумага, Дагестански АССР Министрий Советага дайта моаршал. Торжественни заседанена юкъе дакъа лоацаш хиннараша чІоаггІа, дІаьхдаь тІоараш а тохаш тІанийцар из моаршал.

РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумеи РСФСР Министрий Советеи моаршал дІаделар цо, Дагестански АССР Лакхехьарча Совета Президиума председателага Ш. М. Шамхаловга цо из Іо а дийшар.

Г. И. Воронова даьча къамаьлага чІоаггІа ла а дийгІар, тІоараш а детташ юкъагІа а даьхар.

Цул тІехьагІа «Дагестански АССР 50 шу дизарах» доклад йир КПСС Дагестански обкома хьалхарча секретара М.-С. И. Умаханова. Торжественни заседанена юкъе дакъалоацарий, республика берригача къахьегамхой цІерагІа цо доккха баркал аьлар Коммунистически парте Центральни Комитета, цун денал долча штаба — Политбюрона, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительствана цар, дагестански халкъашта совгІат даларах, беркате ловца баккхарах, даькъала дувцарах. Цо ишта дег тІара баркал аьлар РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумаи Российски Федераце Министрий Советаи а.

КертагІдаккха дезаш да, аьлар докладчика, Дагестана къахьегамхой цІей В. И. Ленин ваь 100 шу дизар белгалдаккхарцеи, Советски Союза ленински Коммунистически парте хьалхле а лелаеш, экономически, социально-политически, культурни дегІаухаш толамаш даьха цар парте аргІанарча съезда кийчо еш хиларцеи дувзаденна Іалаьмате чІоагІа политически сакхетами къахьегама хьинари лакхденнача хьале белгалдоаккхаш хилар.

Советски Іаьдал эттача шерашка Дагестана халкъаша баь сий дола никъ бувцаш, М.-С. И. Умаханов йоалайир республика промышленность, юрта боахам, къахьегамхой вахара хьал лакхдаларах тешавеш йола цифраш.

Дагестана къахьегамхошта дика хов, белгалдаьккхар докладчико, социально - политически карагІдаьнараш, экономикеи культуреи дегІайоалаеча даьха толамаш духхьал шоаш хьийгача къих хьахинна хІама хинна ца Іеш вай сийлахь - йоккхача Даьхен дерригача халкъаша вІаши леладеча дегІадоагІача а чІоагІлуча а гІулакхех, вІаши вежарашха деш долча новкъосталах даьнна беркат хилар. Социалистически интернационализма боккха низ, вай мехка халкъий доттагІал къаьгта гучадаьлар дІадахача шера дуккхача городашкеи районашкеи чІоаггІа лаьтта аьгача хана. Из зе дерригa а шийга кхачанзар тха республикага. Лаьтта аьгача хьалхарча сахьаташкехь хоелар тхона лаьтта агарах хинна зе юхаметтаоттадеш лоаттабеча къовсаме вай парте Центральни Комитето дас санна еш йола йоакхо, аьлар М.-С. И. Умаханова.

Мукъаба сона, новкъостий, торжественни заседанена юкъе дакъалоацача берригача наьха, Дагестана берригача къахьегамхой цІерагІа КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте латтача ленински Центральни Комитета. цун Политбюрона Дагестана халкъий халданза дас санна йоакхо еш а массе а оагІорахьара новкъостал деш а хиларах дег тІара баркал ала.

М. С. И. Умаханова торжественни заседане трибуна тІара дег чура цІена баркал аьлар дагестанций вокккха гІволча вешийна — сийлахь доккхача эрсий халкъа, дукха къамаш дахача советски Даьхен дерригача халкъашта — вежараштa коммунизм хьалъяра еррига этапашка цІенча дегца хьаллоацаш а новкъостал деш а хиларах.

Укх торжественни дийнахь, аьлар оратора, КПСС Центральни Комитета, Советски правительствана оаха тешам лу Дагестански АССР къахьегамхой тІехьа тІайоагІача хана а Сийлахь-боккхача Октябра езача байракха, легІйоацача марксизма-ленинизма идеяшта, коммунизма идеалашта тешаме хургхилара.

Цул тІехьагІа къамаьлаш дир Дагестана къахьегамхой викалашеи республика хьаьшашеи.

Цхьа барт а болаш тІанийцар моаршал хоатташ КПСС Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Совета Президиумага, СССР Министрий Советага дохьийташ дола письмо, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиумагеи Российски Федераце Министрий Советагеи дохьийта моаршала письмо а.

ЦХЬАНА ЯЬ КОММЮНИКЕ

ОАР-а Президента Анвар Садата бехарах баха официальни визитагІа 1971 шера 13 январе денз 19 январе кхаччалца ВІашагІкхийттача Іарбий Республике хиннаб СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорныйи цунна улувбаьнна баха нахи. Цар дакъа лаьцад Асуански гидроэнергетически комплекс хьалъяь яларцеи болх бе йолаялийтарцеи дувзаденна ВІашагІкхийттача Іарбий Республика оттаяьча торжествашка. Каиреи Александриеи шоаш болча хана уж ишта хьежаб ОАР-а халкъа къахьегама толамашка а.

Н. В. Подгорный ОАР-е волча хана цуннеи ОАР-а Президента Анвар Садатаи юкъе вІашагІбетталуши беседаш еши моттигаш хиннай.

Цхьана яьча коммюнике тІа белгал ма даккхара, дег тІареи дІа-хьа дувцар ма дарра кхетадеши переговораш йолча хана шерра дІа-юха дагабаьлар уж СССР-аи ОАР-аи юкъерча доттагІала бувзамаши массе оагІорахьара цхьана лeладу гІулакхаши дІахо дегІакхувлара дешаех а хІаьта ишта хІанзарча дунен халкъашта юкъерча лоархІамегІарча проблемаех а шоашта хетачоз.

ОагІонаша лаккха мах баьб шин мехка юкъерча гІулакхий хьала. Цар раьза хинна белгалдаьккхад политически, экономически, оборонни, кхыча доакъошкара доттагІала бувзамаши беркате цхьана лeладу гІулакхаши цІенача доттагІала а бокъонца шоаш ма ярра цхьатара йолча бокъоний вІаши лархІареи принципий а тарда тІара хьадоагІаш хилар. Іарбий оагІоно лаккха мах а баьб, чІоагІа ше раьза хилар хьа а кхайкадаьд израильски агрессена духьала лоаттабеча къовсаме египетски халкъага агрессе низзшта духьала лоаттадала меттел, хІанз а тІехьа дІахо лелаеш йолча цу агрессена хьалхашка ший низ юхаметтаоттабеи дикка чІоагІбеи торо а хулийташ Советски Союза хоадамболлаш ОАР хьаллацарах.

ОагІонаша къаьстта белгалдаьккхад Асуански гидроэнергетически комплекс хьалъяр Советски Союзаи ВІашагІкхийттача Іарбий Республиканеи юкъера вежарашха дола доттагІали цхьана леладу гІулакхаши къаьгта хьахьокхилга хилар. Цар дийцар дІахо йолча хана цхьана леладу советско - египетски гІулакхаш дегІакхувларца дувзаденна дола декхараш. Советски Союзо, белгтала аьлча, ОАР гарлуш дола новкъостал дергда юрташкахьа электрификаци яра, керда лаьтташ карадерзадара гІулакхa а хІаьта ишта кхыча доакъошка а.

ОАР-а кулгалхоша Советски Союза дег тІара баркал аьлар Асуански гидроэнергетически комплекс хьалъеча египетски халкъа доккха новкъостал дарах, хьакхайкадир, эксплуатаце функцеш советски специалисташа бокъонца кийчбаь боахаргболча Іарбий специалисташка шоашка ма ярра дІаяллалца йолча хана комплексо эффективно болх белга Іалашдара даькъе технически новкъостал дара дІахо а советски специалисташ беха безам болаш шоаш хилар.

Беседаш йолча хана хьоахадир Советски Союза коммунистически партенеи Іарбий социалистически союзаи юкъерча доттагІала бувзамех дола дош. ОагІонаша хьаллаьцар массе тайпарча боарамера партийни болхлой делегацеш шин халкъа юкъера доттагІала бувзамаш чІоагІдара дІа-юха ухийтилга.

Къаьстта уйла тІаяхийтар, йоах дІахо цхьана яьча коммюнике тІа, ОАР-аи Іарбий кхыча паччахьалкхенаштеи духьалара Израила агресси бахьан долаш Гаргарча Малхбоалене эттача кхерамеча хьала. Израила агресси Іарбий Малхбоален халкъий къаман-кортамукъалеи болам юха соцабегІертача империалистически низий политика бІарччача зІанарах кхы цхьаькхе а цхьа дакъа да. Алхха империалистически низий а эггара хьалха США а оагІонгахьара хадданза хьаллоацаш хилар бахьан долаш мара чакхъяха вІаштІехьдаргдоацаш йола агрессивни экспансионистски политика чакхйоахаш йолча Израило Іохьекхаю ООН-а Уставеи дунеи халкъашта юкъерча бокъони принципаш. агресси лоаттаю Іарбий мехкий лоІама, суверенитета, территорей бІарччала духьала.

ОагІонаша раьза хинна белгалдаьккхар империализманеи колониализманеи духьала лоаттабеча къовсама принципий хьакъехьа хетараш цхьатара хилар, хІаьта ишта белгалдаьккхар Іарбий мехкашта юкъе цхьана лeладу гІулакхаш дегІакхувлари чІоагІдари Іарбий паччахьалкхенаш дІахо тоаялийтари цар прогресс хилийтари духьа Израила зуламе политика соцаяраи израильски агрессех хьахиннараш дІадахараи лоаттабеча къовсаме толам боаккхаргболча лоархІамегІарча хьалех хилар.

Гаргарча Малхбоаленера дов машара наькъаца къоастадара дешашка хьожача хана оагІонаша хьакхайкадир. Гаргарча Малхбоалене нийсхо йолеи чІоагІеи машар оттабелга дІалийцача Іарбий ерригача территорешкара израильски бІу арабаккхареи 1967 шера 22 ноябрера ООН Кхерамзлен Совета резолюци йизза кхоачашъяреи наькъаца а хІаьта ишта Палестина Іарбий халкъа законни бокъонаш бакъъеш йола ООН-а резолюцеш кхоачашъяра наькъаца а мара Іалашдулург ца хилар.

ОАР-а кулгалхоша белгалдаьккхар Іарбий халкъаша Израила агрессенеи цунна тІехьалаттачь США-неи духьала лоаттабу нийсхон къовсам хьаллоацаш социалистически мехкаша цхьана еш йола выступленеш, къаьстта а 1970 шера 2 декабре Берлине хиннача, Варшавски Договора юкъе дакъа лоацача паччахьалкхений Политически консультативни комитета совещане Гаргарча Малхбоалене чІоагІа машари кхерамзлеи хилийтара хьакъехьа яь заявлени боккхача лоархІаме хилар.

Советски оагІоно ОАР-а кулгалхоштеи дерригача египетски халкъаи цІаькха а дош делар, ОАР-а халкъ израильски агрессена духьала, Израила дІалийца еррига Іарбий территореш мукъаяхар духьа, Гаргарча Малхбоаленера дов нийсхонца къоастадара тІехь цо лоаттабеча къовсаме Советски Союзо дІахо а хьаллоаттадергхиларах.

ХІанзарча дунеи халкъашта юкъерча гІулакхий кхыдола лоархІамегІара дешаш дувцача хана а ишта цхьатара нийсделар хеттараш.

(ТАСС).

ХIАМАН КХОМБАРАИ ХЬУРМАТ ДАРАИ

Ийслагlча пятилетка хьалхарча шера темпаш ди тlехьа сихъю город Грозне промышленносте. Хьамсарча Коммунистически парте XXIV-ча съезда баха ма боагтlара накъабаха кийчлуш болча предприятей, гlишлошъеча, транспорта коммунисташен комсомольцашен, берригача къахьегамхоша хьинар чlоагlа айденна къахьег шоай участкашка. Социалистически декхараш шоаш тlаэцаш, къаьстта уйла тlайохийт производства ерригача резерваех пайда эцара, кхы тlа а эзараш тоннаш мехкдаьтта, мехкдаьтта продукташ, оборудовани, машинаш, халкъа дукхагlа эша товараш арахецара.

«Производства резерваех пайда эцилга тоадареи халкъа боахаме, экономе режим чlоагlъярен хьакъехьарча» КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмога хьежжа оттаньча мероприятеша дикача оагlорахьара влияни яь города экономика дегlаяра. 80 миллион совгlа сом — иштта да города къахьегамхоша дlаяхача пятилетке продукци арахецара юкъе планал совгlа лаьца дакъа. Къаьстта дика къахьийгад юбилейни шера. 23 миллион сома маьха продукци арахийцай планал совгlа, ерригa тlакхийтта продукци алхха къахьегама овсарле лакхъяра чотах яьккхай. финансировние ерригача источникий чотах эксплуатаце дlаденнад 100 эзар квадратни метр совгlа чуlе моттиг йола цlенош. Алхха Ленински Октябрьскии районий предприятеша баьча балхага хьежача ховргда пайда эциза йола резерваш производстве мел йоккхий я, средстваши материалаши коллективе, болх беча хlара моттиге хьурматдеши кхомбеши хилча халкъа боахама мел пайда хул. Лакхе хьовхадаь Письмо дийцачул тlехьагlа Ленински района предприятешка 11 эзар гаргга производства новаторо производства технологии къахьегама хьалаши гоадяра, къахьегама овсарле лакхъяра тlаерзаяь индивидуальнии коллективнии 3 эзар маьхера предложении рекомендации елар. Уж юкъеяхьаро шера 1 миллиони 800 эзари сом кходу.

Производства резерваех пайда дикагlа эцара тlаерзаяь лоархlаме мероприятеш чакхъяьхай «Красный молот» заводе. Алхха 1970 шера прогрессивни технологе тlа яьккхай 20 совгlа цlи йола оатхал. Хlаьта уж кийчъяра болх 2-зза аттача баьккхаб. Овнаш дика дой хьожаш тlахьожам лоаттабеча хана хьалхагlа пайда эцаш хиннача рентгена сердалонна меттел ультразвуковой дефектоскоп юкъейоалаяро мехкдаьтта аппаратурни цеха коллективага торо хилийтай 16 эзар сом кходе.

Заводе массехк керда оргтехмероприяти производствана юкъеяхьар бахьан долаш изделей цхьадола тайпаш хьадара болх аттача баккхарах нормагlа йоагlчул 73,5 эзар сахьат кlезигагlа йоаяьй ха. 35 эзар сома алапи кходаьд. Цу доллача хlамаша завода коллективага йиш хилийтай кхы тlа а 54 эзар сома къахьегамен материальнии средстваш кхое.

Грозненски ремонтно - механически заводе производства резерваех пайда дикагlа эцара тlаерзаяь мероприятеш юкъеяхьаро новкъостал даьд юбилейни социалистически декхараш коллективо толаме кхоачашдара. йиш хилийтай шера план ханал хьалха кхоачашъе. планал совгlа 123 эзар сома маьха продукци арахецеи реализаци ен, къахьегама овсарле 4,1 процент лакхъе, продукци яккхарга дlабода мах 3,5 процент лохбе, 135 эзар сом кходе.

80 эзар совгlа сом кходаьд района кхачан предприятеша. Маькхеча комбината. № 15 йолча даьтта доаккхача завода партийни организацеша боккха болх бу хьалхагlа кийчъяь хинна мероприятеш кхоачашъяра коллективаш оарцагlйоахаш, уж юкъе кхухьача хана общественни производства эффективность лакхъергйола керда резерваш лехаш.

Материалаш кхояра, халкъа рузкъаш хьурмат дара дукха болх баьб Октябрьски района предприятейи учреждeнейи коллективаша.

Чакхбаьккхача балхо новкъостал даьд юбилейни шера плани социалистически декхараши толаме кхоачашдара. Продукцена реализаци яра план ханал хьалха, 12 декабре, кхоачашъяьй. планал совгlа реализаци яьй 2300 эзар совгlча сома маьха продукцена. Къахьегама овсарле 1969 шерарчул 20 процент лакхъеннай.

Дукха болх баьб электроэнерги, мехкдаьтта, мехкдаьтта продукташ, металл, кхыйола материальни ценносташ кхоара.

Малхбоалехьарча электрически сетий болхлоша чlоагlбаьб электроэнерги йоврца лоаттабу къоасам. цхьайолча линешта реконструкци яь, хlаьта из бахьан долаш шера 3 млн. киловатт-сахьат электроэнерги кхояьй.

«Октябрьнефть» НГДУ массехк йоккха геолого - технически мероприяти чакхъяьккхай, дикка балхаш даьд халача къахьегама процессашта механизаци яра, хlаьта цар торо хилийтай кхы тlа а 73660 тонн мехкдаьтта даккха.

Трубопроводаш вlашагlйоххара мероприятеш юкъеяхьар, монтажа технологи хувцар бахьан долаш 150 эзар сома маьха материальни средстваш кхояьй «Грозгазстрой» треста СМУ-2.

Хlамай кхомбараи хьурматдараи тlаерзаяь мероприятеш кхоачашъеча карагlдийначa дикача хlамашта нийсса цlенхаштта кхоачамбоацараш а да цхьайолча организацей балха тlа. Масала, планови нормагlа йоагlачул совгlа 1792 эзар киловатт-сахьат электроэнерги дlаяхийтай бурув тохара балхаш деча Октябрьски управлене. Брак яр бахьан долаш управлене хиина зе 105 эзар сом да.

Хlанз а йоккхий я нормаел тlех лелаю материальни запасий ценносташ «Грозгазстрой» треста СУ-4 (585 эзар сом), «Союзмонтажгаз» треста СУ-8 (381 эзар сом), машиниаькъа орее (380 эзар сом), Нохч - Гlалгlай химзаводе (227 эзар сом).

Организаторски болх эсала лелабу хувц-хувцаш профессеш лелаелга вlаштlехьдаккхара, цехе, участке, предприяте къахьегама овсарле лакхъяларга хьежжа материальни стимулировани яра система тоаяра, балха хана балансана, фотохронометражашта анализаш яра, къахьегамен производственнии дисциплина чlоагlъяра.

Продукци дукхагlа хьаяра къахьегама овсарле лакхъяра, арахецача продукцета дlабода мах лохбара йола резерваш шортта я предприятешкеи организацешкеи.

Цудухьа партийни, советски, профсоюзни, комсомольски, боахама организацей декхар сенах латт аьлча, из латт, города ерригача районашка, хlара предприяте, участке, бригаде бедали материалаши, электроэнерги а йоаго хlама а, оборудовании продукции, къахьегамхой хьал-торо дlахо тоаяра, вай пачхаьлкхен оборони низ чlоагlбара сагеи дерригача халкъеи къахьегамца хьакхоллаш мел йола хlама кхомбеш а хьурматдеш а леланра чотах кхы тlа а продукци арахецара йолча ерригача торонех пайда эцарах.

А. ДАВЫДОВ,
КПСС Грозненски горкома секретарь.

ЗАВОДА 75 ШУ ДУЗ

Укх шера 75 шу дуз «Красный молот» завода. Цу шоай дезача цlейна дика кийчо еш ба завода къахьегама ветеранаш, уж ялде болабеннаб шоай завода исторех лаьца. Вlашагlъеллай цига редакционни коллеги. Цо лаьрхlад дукхача разделах латта книжка кийчде: «Завод хьахилар», «Октябрьски революци», кхыяраш.

Книжка тlа бувцаргба пятилетках белгалбаьнараш. Сийлахь - боккхача Дай-мехка тlема турпалаш, завода коллектива хlанзарча гlулакхех лаьца.

С. ВОРОНИН.

ДIАХЕТТАЙ СРЕДНИ АЗЕ ЭНЕРГОСИСТЕМАХ

Средни Азерча Вlашагlтехача энергетически системах дlахеттай Алматински энергосистема. Низ болча энергетически гlозара оперативни управлени ю Ташкенте, латтача цхьан диспетчерски пульта.

Среднеазиатски энергосистема низ итт шера 4 миллиони 707 эзари киловаттага кхоачаш лакхбеннаб.

СУРТА ТIА: вlашагlтехача диспетчерски управлене воккхагlвола диспетчер В. Пенюгини диспетчерски служба начальник М. Фальковскийи.

Н. КЛЮЧНЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Урус-Мартане дукха ха йоаццаш хьайийллар 25 продавеца лаьрхlа универмаг. Из хьаяьй «Севкавказкоопстройя».

СУРТА ТIА: керда универмаг.
С. Хакиева сурт.

IИЛМАХОША НОВКЪОСТАЛ А ДЕШ

Къилбаседа - Кавказе дукха яц 7000 метр тlехкlоарга бурув тохаш йола скважинаш. Хlаьта цу тайпара цхьа скважина я бурувдеттача балхий Карабулакски управлене. Заманкулерча № 47 йолча скважинана ворхl эзар метр бурув тоха деза. Цудухьа оал цу скважинах белгалъяьнна йола ший тайпара скважина. Буровой установкашка болх байташ йолча йоккхийча дизелаша делла тlогl гаьнна хьахозаш да. Нагахьа санна эшаш хуле цар новкъосталца дукхагlа низ тlабохийт буровой установкашта.

Скважинана бурув тохаш йола бурувдетта бригада бlубенна къахьегаш я лерхlача кlоаргаленашка кхачара. Скважинана тохаш йола бурув хlаналехьа 4936 метр кlоаргденнад. Цхьабакъда, карагlдаьиначох кхоачамбаь le йиш йолаш дац. Хьалхашка латта декхараш лоархlамеи бехктокхамеи да, нийсъяла тарлу халонаш. Уж халонаш эна а еш толамца шоай декхараш кхоачашдергхиларах дог тийша я барттайна коллектив. Цунна керте латтача йоккха опыт йолча инженера Э. Н. Никитина кхетамца вlаштlехьбаьккхаб бурувдеттарий къахьегам. Бурувдеттараша чlоагlа лоархlаши сийдени ва хьинаре къахьегарах «Къахьегама Цlеча Байракха», «Знак почета» орденаши Ленински Юбилейни медали енна вола мастер В. К. Широкоступ. Тlехдика къахьегаш ба бурувдеттараш С. Бондин, И. Петросенко, Ф. Степанов, В. Семинов, бурувдеттарий гlончаш А. Величко, Дж. Акбиев, С. Гагиев, И. Долин, И. Кочетков, дуккха кхыбараш. Цхьа дезал санна барттайна къахьег цар массане а.

Фийла къахьег массаболча бурувдеттараша, цудухьа цхьа моттиг нийсъеннаяц- цига балха тlа хьовзам хинна. Масала, дукха ха йоаццаш скважине бурильни инструмент. Iочуйохийтача хана бурувдеттачун коммуниста С. Бондина бlарг тlааттар низткъа мара бlаргаь холургйоацаш яьттlача турбана. Сиха из дlа а яьккха кхыяр Iочуяхийтар. Из бахьан долаш аварийна хулаш йисар. Цудухьа из керте латтача сменана баркал аьлар.

Каст-каста бурувдеттарий собранешка дувц балха тlа нийсденна кхоачамбоацараши карагlдийнарашши. Дукха ха йоаццаш бригаде хиннача собране белгалдаьхар къахьегама овсарле лакхъяра наькъаш, пайда эциза йола резерваш. Доккхий социалистически декхараш тlайийцар. КПСС XXIV-гlа съезд хьаелла ди тlакхачалехьа скважинана тоха бурув 5100 метрга кхоачаш кlоаргдалийта лерхl бурувдеттараша.

Бригада болх ритмичю дlабахийтара чlоагlа новкъостал ду Къилбаседа - Кавказа мехкдаьтта Iилма - тохкамеи проектнии института (Сев. Кав.НИПИнефта) болхлоша. Бурувдеттарашна цхьана цар къестаду чоалханерча хьалашка тlехкlоаргача скважинана бурув тохара дола лоархlаме деш. Хlара денна новкъостал ду скважинана бурув тохара техниuчески Iилмай кандидат Е. М. Левин керте латтача лабораторе коллективо. Цо дакъа а лоацаш бурувтохача эггара хьалха скважине Iочу а яхийта дlаоттаяьй 245 миллиметр диаметр йола смении обсадни колонна. Къаьстта дика къахьийгар из мероприяти чакхйоаккхача института инженера А. Я. Кучеренкос. Ер шоллагlа шу да цахадаш из цу буровой къахьегаш вола. Цудухьа бригада ший член лоархl цох. Скважинана бурув тохара дешаш къоастадеча дизза дакъа лоац цо, эшаш дола новкъостал ду бурувдеттарашта.

Скважинана тоха деза бурув кlоарга хиларца дувзаденна дукха спуско - подъемни балхаш ду скважине. Обсадни турбаш тиш ца йолийташ дукхагlа яхийтара бурильни турбашта уж лораеш гlозараш оттадаьд. Уж хьалаьд чlоагlача хьамчах. Нохч-Гlалгlай АССР-а Iилмайи техникаи заслуженни деятель Л. Т. Алексеев керте латтача лабораторе коллективо кийчдаьд уж гlозараш. Бурови насосий, вертлюгий, кхыча оборудоване оатхалаш дукхагlа яхаргйолаш а гlулакх вlаштlехьдаьккхар цу лабораторе болхлоша.

Кердача остех а пайда эца болабаьб скважинана бурув тохача. Промывочни коачала дикал хиннтай хьожаш цахадлаш тlахьожам лоаттабу технически Iилмай доктор В. С. Баранов керте латтача лабораторе коллективо. Дукхагlа ду промывочни коачал меллай хьожаш ду балхаш а. Хlанз скважинерча хьалашка хьежжа цар фильтраци яц мархала.

Iилмахоштеи производстванеи юкъе иштта бувзамаш хиларах доккха беркат даьннад. Денгара денга сихагlа кlоарглу № 47 тlехкlоаргача скважинана тоха бурув. Бурувдеттараш дог тийша ба проектни кlоаргаленашка кхаччалца хьовзам на хулийташ бурув а тохаш скважинера йоккха мехкдаьтта кlеж тохийтаргхиларах.

А. БАНАЛЮК,
бурувдеттара балхий Карабулаксии управлене техничесни отдела воккхагlвола инженер.

НАЬСАР-КЕРТЕ ЗАВОД ХУРГЬЯ

«Сердало» газета тlа дукха йийцар Наьсар-Керте хьалъю шура чакхйоаха завод. «Хьалъю» аьлча а, хьалха маьждиг хиннача здане чу юллаш я из, миллион хиллал ахча дlа а дахийта.

Чlоагlа тlехьдаьлар цига ду балхаш. Из хилар договор оттадеча наха шоай тlайийца декхараш подрядчикаша (Наьсарерча ремстройконтора, Грозерча «Ремстройтресто», кхычар) кхоачаш ца дендаь. Дизза диъ шу даьккхар наьсархошта чlоагlа эшаш йолча объекто вlашка ца йоагlаш. «Чlоагlа эшаш я из» ях аз, хlана аьлча Экажкъонгий-Юртара шура дlайийю пункт хьарца яла йоалл. къаьнача цlаьга чу я из, хlаьта тахалара керда оборудовани, механизм, машина оттае йиш яц цу чу. Шоллагlдале, района фермашка хьайийю шура сихха, лакха дикал йолаш, ерригa гигиенически бокъонашка хьежжа чакхъяккха, из дlа-хьа яхьийта йиш а хилац, хlаьта къаьстта ахкаш замалахьа из дукхагlа хьакххахьа йолалуча хана чуйотта хlама а дlаоттае моттиг а хилац. Цудухьа яр из объект иштта сагота. Подрядчикаша шоайла пlелгаш вlашта а хьувкхаш, йоаьча хано доккха зе даьд. Из дар газета оарц даьха гlулакх а.

Хlанз эргадьннад укхазара гlулакхаш. Низ бола оборудовани, сепаратораш, хlаране чу массехк тонн шура чуйодаш йола чанаш, моторaш болх дlаболабе мара ца безаш кийча да. Цехашка де мел деза монтажни балхаш чакхдаьннад. Хий хьачудиллад, электролини кийча я, холодильни камераш яь йистеяьннай.

Сихбенна гонахьа цlеча кирпишкех карт еш, коа асфальт буллаш боахк РСУ болхлой. Хоза йоккха завод хьахиннай юрта юкъе. Болх бе, къахьега, говзал Iомае моттиг хургьй укхазарча кхалнаха кастта. Уж аз дийца балхаш а даь коа лостам бича болх бе йолалургьа из.

Фу пайда лургба цу предприяте наха, района? Хlанз Назрановски тикашка шура эца очередаш уттт, хlана аьлча кlезига я из. Кlезига я гаьнара хьаккхахьа езандаь. Шоай фермашкара Сунже Iо а яхьийте, цига е эза обработка яьчул тlехьагlа юха цигара хьаеча мара тикаша йохка йиш яц шура. Тlаккха укхазарча кооператорашка транспорт хилац мел эш а ханнахьа а бахача наха из лоаттае. Кlезигагlа эшо дийнахь 50—60 флягa эшаргья из, хlаьта хьаяхьар ткъаьх фляга мара хилац (цхьа рейс йнча кхы юхабаха йиш а йоацаш Iа райпо снабженцаш). Хlаьта кхыйола шурий продукташ-м вlалла ювца а сзац: наггахьа мара нийслац уж укхазарча тикашка. Бахьан из вай дийцар да.

Наьсар-Кертера завод йолаелча из проблема дlаяргья. Шуцаш чура кефир, «Сулугуни» яха нахча, тlоа, кхыйола продукташ хьаергья цу заводе. Гlаж кхоссал мара гаьна йоацача цу юрта дlабаха мара безац кооператорий уж дlаяхьа. Сунже цхьа рейс еча юкъа машина укхаза кхойиъ ергъя.

Хlанз тха керттера декхар да цу цехашка латтача чоалханерча механизмаш тlа, машинаш тlа болх бе ну юртара нах Iомабар. Цу гlулакха уйла яь а планаш оттаяь а, сихха из лоархlаме декхар тхоашта кхоачашдулургдола наькъаш леха даьннад тхо. Цу гlулакха тхона доккха новкъостал де лерхlаш я Сунжера молзавод. Керда болхлой Iомабе цигара опыт яраш укхаза хьалбоагlаргболаш ба цхьан юккъе. Цу тlа селла Iомабара хала хургболаш а бац тхо долча балха бахка лаьрхlараш: дуккха ба царна юкъе дийша, итт-итт класс яьха мехкарий, кагий нах.

Цхьа-ши кlира даьлча укхазарча предприятей мугlарашта юкъе яха, района экономика айе, наьха хьашташ кхоачашде йолалургья тха завод. Хьалхашка оттадаь декхар кхоачашдара тхоай къона коллектив оарцагlъяккха тхога низ а хургба.

Б. БУЗУРГАНОВ,
Наьсар - Кертерча шура чакхйоахача завода директор.

ЛЕРХIАР КХОАЧАШДЕРГДА

«Старогрознефть» НГДУ бурувдеттарий балхий управлене чуйрагlача опытни инженер В. М. Кисаев керте латтача вышкомонтажни цеха коллективо къаьстта дика къахьег укх шера. Цу коллективо вlашагlъехк вышкаш, буровой оборудовани. Лоацца аьлча бурувдеттарий бокъонца бола гlончаш ба цеха болхлой.

Укх деношка вышкашъерий юкъара собрани хилар, цига итогаш йин дlадахача шера цеха коллективо даьхача къахьегама толамий, кердача шера дола социалистически декхараш тlайийцар. Соахк цехерча цхьан бригада тий низаца хьалйир 10 буровой, планагlа е езаш хиннар бархl мара йоацача. Цо торо хилийтар сихагlа бурув тоха, хlаьта дукха кхойир бурувдеттараша реагенташ, электроэнерги. бизза пайда ийцар бурови остех, кхыйолча материалех. Из бахьан долаш дlадахача шера бурувдеттараша пачхаьлкхенна кходаьд миллион сом гаргга.

Карагlдаьннахох кхоачам ца беча вышкомонтажникаша керда социалистически декхараш тlайийцаб КПСС XXIV съезда сийна. Хьалхарча дийнахь а денз хьинаре къахьега болабеннаб цеха болхлой. Къаьстта дика къахьег цига прорабаш С. Л. Мартынов Н. И. Сигаеви керте латтача бригадаша. Хlанз цар хьалдеш я № 691, 66 йола вышкаш. Юкъера лаьрхlача хlара сменагlа нормаш 120—125 процент кхоачашъю шинна а бригада. Парте оргlанарча XXIV съезда сийна къахьегама вахте латтача бригадаша цlаккха ца хиннача тайпара хьинар айденна къахьег укх шера. Шоай смении нормаш 140 процент кхоачаш а еш хьинаре къахьег цига нн. Дзюменкос, Бахаева, Карчевске, Варлатова, кхы дукххачар.

А. ТИЩЕНКО.

СОВЕТСКИ ЗАКОНАШ ХА А КХОАЧАШДЕ А ДЕЗА

Законаш дизза кхоачашдар — социалистически общества чlоагlагlа йола принцип. В. И. Ленина чlоагlа лоархlам баьб законаш кхоачашдара, социалистически общества эргалонаш яр духьа лоаттабеча къовсамера герз лаьрхlад цо царех. «Вай законаш кхоачашданза даргдолаш дац», белгалдаьхад Владимир Ильича (Соч. бизза гуллам, т. 42 оагl. 426).

Белгалдоалаш хlама да, Сийлахь - боккхача Октябра хьалхарча шерре а — 1918 шера 8 ноябре Ленина инициативагlа Советий VI Ерригроссийски чрезвычайни съездо законаш дизза кхоачашдара хьакъехьа соцам тlаэцар. Цу соцама тезисаш Ленина язъяь а парте Центральни Комитето къовбалгъяь а хиннай Цул тlехьагlа из соцам законаш кхоачашдара хьакъехьарча кхыча материалашца цхьана, Ленина аларах, къаьстта брошюра а даь кепатеха арабаьккхаб укх тайпара цlи а йолаш: «Советски республика законаш кхоачашделаш» Из книжка Кремле В. И. Ленина хиннача кабинете, цун письменни истола тlа улл.

Советски общество дегlаахара хlанзарча этапе лакхлу чlоагlача правопорядка, законаш, социалистически общества нормаши правилаши йизза кхоачашъяра лоархlам. Социалистически законашма могга чlоагlдар — парте тlагlорттадаь дlадехар. Законаш дизза кхоачашделга lалашдара декхар оттаду парте, йоах КПСС Программа тlа. «Социалистически законаш, правопорядок — общества, цун гражданий лерттlарча вахара лард» — йоахар КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева Москверча Баумански хоржамий округа харжархошта хьалхашка ше къамаьл деш.

Дерригача вай халкъа лоlам, хьашташ, КПСС политика я советски законаша хьахьоккхар. СССР-е общественни доалахьен пачхаьлкхе, классови антагонистически вlашдухьаленаш йоацаш хиларо хьахулийт общества берригача членаша законаш дизза кхоачашдара йола объективни торонаши уж кхоачашданза даргдоаца хьали. Коммунизм хьалъеш йоаллача обществе законаш кlоаргга правственни да. Уж халкъа моральни сакхетамга хьежжа да. Социалистически права нормаш кхоачашъяр эггара хьалха гражданина лоархlамегlара моральни декхар да.

Моллагlча гlулакха тlарча сагo законаш кхоачаш ца дар, ший карарча lаьдала гlулакхах пайда а эцаш аулам леладар а къаьсткъаьстача гражданий оагlонгахьара советски законаца лархlар а вай социалистически пачхаьлкхенна, хlара советски сага хьашташта чlоагlа хийра а моастагlал долаш а да.

* * *

Советски пачхаьлкхен гlулакхий лоархlамегlарча демократически принципех да социалистически законаш. Коммунизмага бодача новкъа общество дегlаахара законаш массе оагlорахьара чlоагlдаларца, социалистически демократи шеръяларца, сага бокъонаш чlоагlагlа лораярца айхха дувзаденна да.

Законаш дизза кхоачашделга шоай лоархlамегlара декхар лоархl советски наха. Законаш массане а цхьатарра кхетадеши чакхдоахаши, нийса кхоачашдеш хилча мара вlаштlехьдаргдац вай мехка дерригача вахара лаьрхха, толаме кулгалде торо хургьяц вай пачхаьлкхен бера лоархlамера мукъ а лоархlаш советски правах пайда эца.

Парте XXIII-ча съезда решеней ларда тlа керда лоархlаме гlулакхаш чакхдоахаш да пачхаьлкхени общественнии вахара дlахо демократизаци яра, социалистически правопорядок чlоагlъяра. Лерригlа чакхбоахаш ба пачхаьлкхени боахамеи аппарата ерригача звеньяй гlулакхаш къоастам болаши вlаштlехьеи лелилга lалашдара, социалистически общежите законаши нормаши дизза кхоачашдара, бокъонаш телхаелгеи обществана духьалара гlулакхаши дlадахара тlаберзабаь никъ. Цу хьалашка керттерча лоархlаме да общества берригача члений социалистически дисциплинеи цхьоагlон хилар, хlара советски саг бокъонаш чlоагlа кхетаергйолча, граждански декхар шийна тlалаттилга ховргдолча уйланца хьалкхевар.

КПСС XXIV-ча съездо къоабалдаьд мехка боахама реформа чакхъяккхара КПСС ЦК-ас оттадаь гlулакхаш. Уж гlулакхаш социалистически производство дегlаахара экономически законех, шоаш хьийгача къих хьахиннача болхлойн гlулакхерча наьхен материальни безам хилара принципех биззагlа пайда эцара тlадерзадаь да. Законность — боахама кулгалдара, хозрасчет юкъейоалаяра, боахама реформа нийса чакхъяккхара, договорни дисциплина лакхъяра, доал ца хиларца, боахама хир хоададарца, доацча гlулакхашка ахча дlаахийтарца лоаттабу къовсам чlоагlбара эффективни средстваех цаl.

Укх тlеххьарча хана партийни, советски, боахама органаша, ерригача советски общественносто дукха хlама ду законности социалистически правопорядоки чlоагlъяра, бахача наха правови кхетам балара. Цунца цхьана, КПСС ЦК декабрьски (1969), июльски (1970) Пленумашка белгал ма даххара, къахьегамхошта правови кхетам балараи социалистически законность чlоагlъяраи беча балха боарам хlанз а бац парте дlадехараша, хlанз социалистически общество дегlаахаро ма яххара.

Хlанз а наг-нагахьа моттигаш нийслу законаша дlадехараш теркал ца деш, уж телхадеш. Масала, цхьаболча болхлошта юкъе хlанз а нийслу законноста меттел гlойле оалаш яр дlаоттае безам болаш йола уйла. Цу хана еш йола уйла укх тайпара я: закон-м бакъдар аьлча, бlарчча хьанийцача, дика да, цхьабакъда, дий хьона, цо теркалдац моллагlа а йолча учреждене предприяте хьалаш, шоай тайпара гlулакхаш. Хlаьта а, цу тайпара бахьанаш корта болаш доацилга вайна ховш да. Законности гlойлеи бе-бе ши хlама да. Социалистически пачхаьлкхен хьалашка тlайийду хилаза даргдоацаш, гlойленагlа дола законаш. Хlаьта моттача гlойленах йола уйлаш законноста меттел дlаоттае гlертаро, массаза яхар мо, хьахьоккхар алхха ший хьакимал е ший цхьание хьашташ общественнии ерригача пачхаьлкхени лерхlарел тlех лархlа гlертилга мара дац.

Цкъаза пачхаьлкхени общественнии организацеша йоагlача тайпара уйла яц дисциплина лелаяиза яргйоацилга ховргдола советски гражданеш дьалкхебара, законодательство теншаме кхоачашдара гlулакха кадрашкара доагlар дизза хьадехац. Дуккхача хьале гражданаш юридически законашта дух тlа ца бахар бахьан долаш зулам хьалхагlе а юхатохара законий низ меллу, халагlа хулийт къахьегамхой бокъонашцеи хьаштащцеи дувзаденна дола дешаш шоай ханнахьа къоастаде, тайп-тайпарча учрежденешкеи организацешкеи совнагlа жалобаши заявленеши язъянза ца боалача кхоачаду гlулакх.

Иштта чlоагlа кхераме гlулакх да законо яхар гуччахьа телхадеш йола моттигаш хlанз а нийслуш хилар. Цунна къаьгга тешал ду lалам лорадарах, кхерамзлеи техникак, финансови, отчетни, къахьегама дисциплинах дола а кхы а законодательство телхадаь моттигаш наггахьа мара йоацаш ца хиларо, администраце бокъо йоацаш болхлойн гlулакхера нахи балхара дlабоахаш хиларо. Масала, дукха моттигаш я кхоалагlа дакъа совгlа йола искаш болхлойн гlулакхера нахи ФЗМК бокъонех йола положенеш чlоагlа телха а еш, вешта аьлча профсоюзни органашца хьалххагlе дага ца а боалаш, балхара дlабахар бахьан долаш судаша къестаю.

Цхьайола, цкъарча юхьига лоадам боацаш я аьнна хеташ йола нормаш кхоачаш ца яро, дукхагlча хана, саг дани законаш телхадарга кхочаву — зуламхо ву цунах.

Iалаьмате дукхача социальни бахьанаша, цу даькъе частни предпринимательства, саго сага эксплуатаци яро хьаьрбоахаши бокъо йоацар леладайташи долча капитала мехкашка шерра-шера унзаре чlоагlа деб зулам. Алхха укх тlеххьарча итт шера 65 процентал кlезигагlа доацаш алсамдаьннад уж цига. Социалистически строяс хир хоададаьд капитализме хила хьакъ дола зуламаш даим хьедеш хиннача керттерча бахьаний, уж дикка кlезигдара а хlаьта цул тlехьагlа цlендаь дlадахара мел эша хьалаш вlаштlехьдаьхад. Цудухьа КПСС Программа тlа дlаяздаьд: «Коммунизм хьалъеш йоаллача обществе моттиг хила йиш яц бокъонаш телхаераштеи зуламаштеи».

Цу гlулакха реальни предпосылкаш я вай, цу даькъе материальни lалашо тlа-тlа дикагlа хилар, къахьегамхой культурни боарами сакхетами лакхбалар. Дlадахача итт шера судаш елга 28 процент кlезигденнад СССР-е.

Цу цхьан ханна дуккхача моттигашка хlанз а кхераме зуламаш леладу. Царех цlераш йоахаргья вай хулиганство, халкъа рузкъанна тlаккхувдар, кхааш нйдар санна дарий; шерра яьржай потребителашта къоал деш, шоай карарча гlулакхах пайда а эцаш зуламаш деш, кхе-

КЕРДАДАР ХЬАЛ А ЛОАЦАШ

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

Тха колхозе къахьегаш дуккхача къамех нах ба. Укхаза ба эрсий, гIалгIай, украинцаш, нохчий, грекаш, мордвинаш, цыганаш, гуржий, эрмалой, татараш, кхыбараш. Ала йиш я уж берригаш а цхьа дезал санна барттайна бахаш а къахьегаш а хилар.

Вай партей правительстваи йоакхо яр бахьан долаш дикка ондаяьннай тха колхоза материально-технически база, къахьегамхой вахар тоаленнад. ХIаьта цар йакхоина жоп а луш, тха колхозхоша тIехь-тIехьа лакхъю ялаташ кхедара культура, хьайбай продуктивность, шоай хьинар, низ ца кхобеш къахьег шоаш тIайца социалистически декхараш кхоачаш тIехкхоачаш дара. Цудухьа дIадахача пхе шера 1961—1965 шерашкачул 9 процент дуккагIа чуйицад ялат, шура 45 процент дуккагIа яьккхай, дулх— 6 процент, фуаш — 148 процент, тха — 65 процент даьккхар.

Юртбоахама продукташ тIехьтIехьа дуккагIа яхарца пачхаьалкхенга тайп-тайпара продукташ йоккара план кхоачашъяра тешшаме лард еллар тха къахьегамхоша.

ТIехьарча пхе шера пачхаьалкхенга дехкад: ялат план 64000 центнер йолча 70140 центнер, фуаш план 4160 эзар йолча 6370 эзар, план 60300 центнер йолча 61890 центнер, дулх план 12350 центнер йолча 13200 центнер, тха 889 центнер е планал 115 центнер дуккагIа, коартолаш 101160 центнер е планал 28160 центнер дуккагIа. ХIаьта дIадахача шера В. И. Ленина юбилея сийна къахьетама вахте эттача колхозхоша хапал хьалха кхоачашйир пачхаьалкхенга ялат доккара план — 166 процент, фуаш — 145, дулх — 101, шура — 118, баьцадвараш доккара план — 102 процент. Кирова цIерагIча колхоза правлене, парткомо дика кхетаду шоай кертера декхар — пачхаьалкхен планаш социалистически декхараш кхоачшдара болхлой къахьегам нийса вIаштIехьбоаккхилга, колхозхой кхетам парте хьалхашка уттадеча декхараша мя яххара лакхбе безалга.

Тха боахама экономика дуккхача доакъоех латт, цхьабакъда керттера доакъош коа тIара оалхазараш детта доахани леладар да. ХIаьта уж леладаро чIоагIа пайда а лу боахама.

Шоай хьинар ца кходеш къахьегама толамаш доахача болхлоех латташ бIарчча коллективаш я тха колхозе. Хьаьзаргъя вай, масала, дуккхача къамех бола нах юкъе бола коммуниста С. Хатагова кулгалду шурий-товарни ферма. ДIадахача шера доккхий толамаш даьхад ферма коллективо. ХIара кхоабача Iаттагара юкъера хаьрхIача цу шера 3000 килограмм шура яьккхар, план — 2350 килограмм. ХIаьта доаркас РСФСР Лакхехьарча Совета депутата М. Рыбалкос ше лелабеча 26 Iаттах хIаранегара юкъера лаьрхIача 4385 килограмм шура яьккхар. Сона хетаргахь вай республике эггара лакхагIа бола хьокхам ба из. Иштта шоай балхах дика ка йоал кхоабача хIара Iаттагара 3 эзар килограммагара 3,5 эзар килограммяга кхаччалца шура яьккхача доаркай нов. Галаевай, Еприцевай, Марикоцай, кхычар. Цул совгIа хIара 100 Iатта тIехьа 99 Iаса кхедаьд цар юбилейни шера. ДIадахача шера кхоалгIа квартал йолаелча дена КПСС Сунженски райкомен райисполкомен карара кара тела Цlе байракх дIа на хецаш хьайоагIа эзар цу ферма коллектив.

Боахама экономике лоархIаме дакъа лоаш лакха говзал йолча специалиста нов. Дегтярева кулгалдеча коа тIара оалхазараш леладеча ферма а. Укх тIехьарча пхе шера планагIа доагIачул дукха хIама ца эшшаш шозза дуккагIа фуаш дехкад ферма коллективо пачхаьалкхенга. 1970 шера эзар фуага дIадахар 50 сом мара дац. Вешта аьлча, хIара эзар фуагIа 32—33 сом пайда хиннаб колхоза. ХIаьта оалхазарий дулха цхьан центнерага дIадахар а 65 сом мара дац е хIара центнерагIа 110 сом пайда хиннаб. Коа тIара оалхазараш леладеча ферме къаьстта дика хьокхамаш доах нов. Гуринас, Загиловас, Дороховас, Пишковас.

Оаха доккхал ду тхоай дикача механизаторех: Ленина орден леладеча Боравлевах, Кужуловах, Евдощенкох, Халухаевах, шоферех Часыговах Дежинах. Цу новкъосташа шоай производственни планаш даим 150—170 процент кхоачашъю. Цу тайпара производственникаш тха колхозе дукха ба.

ДIадахача шера колхоза лакха хьокхамаш дахара керттера бахьан — боахама дерригача доакъошка къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар да. Боахама лоархIамеча участкашкарча къахьегамхоех дуккагIа бараш коммунисташ ба. Масала, алхха хьайбаш леладеча къахьегаш болчарех 40 процент коммунисташ ба. Колхоза партийни комитета укх тIеххьарча шерашка боккха теркам тIаухийт коммунисташа шоай балхацара бехктоккхам айбара. Цехови парторганизаце гIулакхаш ларде а лувцаш, царна декхараш тIа а дехкаш, вIаштIехьбоаккх колхоза парткомо ший болх.

ДIаяхача пятилеткагIа, хьайбаш леладеча деча халача балхаштта механизаци яра дика йоакхо яьй колхозе. Доакъар кийчдечара фуаш гулдеча кхаччалца коа тIара оалхазараш леладеча фабрикера дерригa балхаш механизированни да, хьалъяьй керда 3 доакъар кийчду цех, дорстаде чуоттадаь долча доаханиа лаьрхIа йола механизированни помещени, баьцагIа хьоар доаккха помещени. Фо детташ, йол йокъаяр, коача доакъар хьайбаш латтача помещенешка дIачуккхаьар, кхо арадаккхар — уж дерригa балхаш механизированни да хIанз. Дукха къахьийгад дуккхача шераштa йола даьгIенаш хилийтара, дикача фух дола доахан дебадара, хьайбаш хьалкхедарен уж дорстадарен технологи тоаяра. ТIагIертта доакъара база чIоагъIяр — из лерхI оаха хIанз тхоай балха эггара лоархIамегIа дола гIулакх.

ДIадахача шера аккордно-премиальни хьисапе алапи а телаш болх беш механизированни звено яр колхозе. Из гIулакх пайдане хилар гучадаьлар гурахьа. Колхозе даьккхачул юкъера лаьрхIача 5—6 центнер дуккагIа ялат чуийнар звенос, хIаьта ялата цхьан центнерага дIадодар цхьа сом совгIа чухьнахь даьккхар. Из къахьегама эггара овсаргIа йола форма я, цудухьа колхоза ерригa тракторни бригадаш цу система тIа яха лаьрхIад оаха. Цох вIаштIехьдаргда дуккагIа ялат, баьцадараш кхеде, тешшаме йола доакъара база хилийта.

Нийса хургдац тха балхацца долаш дола кхоачамбоацараш белгал ца даьхача а. Укх массехк шера дика кхедац колхозе баьцадараш. Колхоза правленей парткомой цу гIулакха йоагIаш йола уйла а яь из гIулакх гаьна цадалийта лерхI.

1970 шера хIара 100 жийна тIехьа хьалкхебаь Iахар а 82 мара бац, цхьан устагIанна тIера 2,8 килограмм мара даккханзар тха а. Лакха да устагIан дулхага дIадодар. Цун керттерча бахьанеех цаI-жа Iуй каст-каста хувцалуш хилари колхоза парткома цу гIулакха лерттIа тIахьожам ца лоаттабари да. Боахаме хIанз я шоай производственни планаш кхоачаш ца еш йола цхьайола бригадаш, фермаш. Бакъда, уж кхоачамбоацараш дIадаха тха торонаш я. Пайда эцанза йола резерваш хIанз а дукха я боахаме, цудухьа оаха тхоай низ кхоберг бац цу резерваех бизза пайда а эцаш, кердача пятилетка юртбоахама продукташ дуккагIа яхара.

Кердача пятилеткагIа пачхаьалкхен планагIа 7677 эзар сома маьха юртбоахама продукташ яла езаш я колхозо Даьхенга, дIадахача пхе шера 4911 эзар сома маьха продукташ еххача.

Керда социалистически декхараш тIа а ийца бIубенна дIадоладаьд тха колхозхоша ийслагIча пятилетка хьалхара шу. Вай парте XXIV съезда баха боагIача тайпара накъабахара укх шера хьалхарча кварталагIа планал совгIа пачхаьалкхенга 50 центнер дулх, 500 центнер шура, 200 эзар фуъ дохка лаьрхIад колхоза къахьегамхоша. ХIаьта 1971 шу чакхдалалехьа планагIа лаьрхIачул совгIа 500 эзар фуъ, 500 центнер дулх, 3000 центнер шура, 10 центнер тха, 1000 центнер ялат, 150 центнер сом, 2000 центнер баьцадараш, 200 центнер коартолаш лургья Даьхенна. ТIаийца декхараш кхоачашдулургдолаш я да, тешшаме кхоачаш а дергда. Уж декхараш кхоачашдара тIаберзабаьб колхоза правлене а паркома а организаторски политико-кхетамеп болх.

Ш. ФАРГИЕВ.
Сунженски района Кирова цIерагIча колхоза парткома секретарь.

Шофераш а баьннаб яхье

Ерригаш 51 автомашина я Наьсарен района «Октябра 40 шу» совхоза автопарке. Таханарча дийнахьа йиъ мара ремонте ца латташ ерригаш а чаркаш кхесташ я уж. Юхе йиса йиъ а укх деношка тоаяь арайоалаш я.

— Керттерча даькъе оаха лерхIар хан-хана хьа машинашта эшар фуд хьакар, ха ца йоалеш уж тоаяр да, — йоах гаража заведующе Гарбаков Хьакмурда. Балха ди чакхдаьннаьул гIехьагIа, берригаш шофераш тIа а гулбеле, еха латта машин тоаяе цар. Цу тайпарча гIулакхаша торо хулийт машинех бизза пайда эцийта. КПСС XXIV съезда сийна шерра социалистически яхь лаьржай водителашта юкъе. ЦаI санна массава а сIерт боли дийна бе.

Дукха ба укх боахама шоай декхараш даим кхоачаш дол кхоачаши деш бола шофераш. Царех ба: Яндиев Бахьаудин, Озиев Аюп, Гасаров Нурадин, Арчаков Махьмад - Сали, Беков Исакх, Дударов Мурат, дукха кхыбараш. Царех хIаране 115—120 процент кхоачашъю нормаш. Царех цхьабараш хIанз совхоза къахьегамхошта доагор Iоалашдеш, удобренеш дIаузаш, кхыдола балхаш деш ба. Цхьадоача, шоаттаденни кIиранденни гаража ков, гонахье цIенъеш, машинашта эшар фуд хьокаш хуа укх Каст-каста укказа баьхко хуа совхоза парткомера а иштта парте райкомера а пропагандисташ, лектораш. Цар гаража болхлошта довзийт партеи правительстваи соцамаш, дувц уж толамца кхоачашдара де дезараш. Цу гIулакхо новкъостал ду къахьегама овсаре лаккхье. Иштта парте XXIV съезда толамца накъаяха лерхI Iной-Юртарча автопарка коллектив.

Б. ГАСАРОВ.

ШОАЙ ТОРОНЕХ БИЗЗА ПАЙДА ЭЦ

Йоккхеи чоалхаьнеи я шера 2 миллиард киловатт-сахьат гаргга электроэнерги дIахецаш йола вай республика промышленни энергетика.

Алхха цхьан Грозненска химически комбината шера ший гIулакхашка дIайохийт ерригача город Грозне шин шерал ах шерал пайда эцар миссел йола электроэнерги. Цу комбинатерча алхха кабельни линей дIоахал 300 километр я, ерригней а 112 эзар совгIа киловольтампер низ болаш йолча 64 трансформаторо энергосистемашкара электроэнерги балха напряжененга йоаккх. Цу тайпарча оборудованена гIулакх деш хилча кIоарга знанеш, эксплуатаци яра лакха культура эш. Вай заводашкеи фабрикашкеи болх беш ба дика специалисташ — вай энергетика дошо фонд.

Доккхал а деш цIераш йоах вай Рыжков Леонид Ивановича — «Старогрознефть» НГДУ керттерча энергетика, Хайдаров Михаил Хасановича — «ГАРО» завода керттерча энергетика, Ольховский Сергей Андреевича — Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода керттерча энергетика, кхычар.

Иштта лакхача темпаегIа электрификаци еш я вай республика юрта боахама а. Пхе шера республика юрта боахамо пайда эца электроэнерги 22 миллион киловатт-сахьат дуккагIа хиннай, хIаьта цо йиш хилийтай 610 коровника, 250 свинарника, 92 коа тIара оалхазараш леладеча фермана, 36 кошара, кхашкарча дуккхача станашта, тракторни бригадашта электрификаци механизаци е.

Кхы тIа а юрташкарча къахьегамхой 2 эзар совгIча цIагIа Ильича лампилг сага, радиога ладувгIа, телевизорашка хьажа йиш хилийтай электроэнерге.

Электропередача йIоахал 1700 километр совгIа да, хIаьта трансформаторни подстанцей низ 41 эзар киловольтампер алсамбаьккхаб.

ХIане доккхал а деш ала йиш йолаш да, из бахьан долаш вай республикера ерригa колхозаши совхозаши электрификаци яь я, электрификаце юкъера баьккхаб хьайбаш леладечеи коа тIара оалхазараш леладечеи фермашка, хин Iалашон системеи кхаш леладечеи беш бола хала къахьегам.

Дика къахьег юртарча электрикаша. Царех ва Еремеев Григорий Васильевич — Наурски района Ленина цIерагIча колхоза техник - электрик, Дупкаев Ваха — Урус - Мартана района «Красноармейский» совхоза инженер-электрик, кхыбараш.

Энергех пайда эцача хIара предприятена къаьстта лоархIаме да цунах лерттIа пайда эцилга вIаштIехьдаккхар. Цу гIулакха къаьстта уйла тIайохийт дуккагIа йолча предприятей энергослужбаша. Энерги кхоьра дош къаьстта яра отт гуйран - Iан замалахь электрически йIовхалеи низ дуккагIа дIабодаш хиларца дувзаденна. Шелал тIаярах тIа-тIа дуккагIа дIаух электрически йIовхален энерги, максимумага кхоач из.

Этта хьал теркал а деш, республикерча дуккхача предприятешa белгалара болх баьб цу даькъе. Масала, дIабахача шера 9 бетта кхояьй 20 миллион киловатт-сахьат электроэнергин йIовхала 214 эзар гигакалории. Энерги кхоьра тIаеравь 300 мероприяти чакхъяьккхай, цар а иштта йиш хулийт шера 10 млн. киловатт-сахьат электроэнергии Iалаьмате дукха тепловой энергии кхое.

Электрически энерги кхояр дуьха лолаеча социалистически яхье республикерча дуккхача предприятеша цкъа санна дуккхаза а ка маьхал йийнай. Цу яхье шозза Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советеи Облсовпрофеи карара кара тела Цlе байракх яьккхай Карабулакски газ чакхйоахача заводерча Атарщиков Николай Петрович керте латтача энергетикаша, хIаьта нов. Маркарьян Ашот Егоровича керттерча энергетикалла 7 шера болх беча Грозненски химически комбинато укх тIеххьарча шин шера кхозза шоллагIа моттиг яьккхай социалистически яхье.

Энерги кхояра гIулакха хIара предприяте беча балхах хьехур дуккхача хьале энерги кхояра чакхйоахача организационно-технически мероприятей планаш уттаярахь кхоачашъярахи тийша да. Масала, «Малгобекнефть» НГДУ (керттера электрик Пекарский Владимир Васильевич) уж мероприятеш кхоачашъяро йиш хулийтаргья дIаухийта электроэнерги, 4,1 процент кIезигье. Из болх тоабеннаб «Грознефтеразведка» тресте.

Вай республика предприятешка прогрессивни производственни мероприятеш юкъекхаьхьарахи кхыйола организационно - технически мероприятеш чакхъяхарахи хIара шера кхою продукце единицана лоархIаш дIаухийта электрически йIовхалеи энерги. Масала, 1968 — 1970 шерашка удельни нормаш электроэнергена 4 проценти теплоэнергена 3 проценти лохъяьй республика предприятеша бIарчча хьайицача.

Цу гIулакха дика къахьег (дельни нормаш 4,8 процент лохъяьча) нов. Журавлев Григорий Павлович керттера энергетик волча «Горскнефть» НГДУ.

Продукце единица яккхарга дIайода электроэнерги 6 процент кхояьй «Октябрьнефть» НГДУ (керттера энергетик нов. Чеботаев Олег Генадьевич).

Энергетикаша энергетически ресурсаш кхояра беча массе оагIорахьарчеи тайп-тайпарчеи балха тIа керттера моттиг дIалоац хIара шера электрически йIовхалеи энерги кхояра дикагIйола предложени лахара вIашагIъехкача Ерригсоюзни конкурсаша. Цу мероприяте лоархIам массе тайпара энерги кхоярен электроэнергехи йIовхалахи пайда эцара эффективность лакхъярен резерваш дуккагIа хьагучаяхарах а хIаьта иштта энергоресурсаш кхояра беча практически балха тIа промышленноста дерригача доакъой предприятей, организацей, учрежденей болхлоша дуккагIа дакъа лацарах а латт.

10 шу да вай республика энергетикаша цу конкурсашка дакъа лоаца, къаьстта вIашагIъелла комисси хIара шера хьож хьачутийннача предложенешка, хIаьта царех пайданагIа яраш Ерригсоюзни конкурса жюрега Iойохьийт.

Ерригсоюзни конкурсе йохьийта предложенеш хьахоржаши кийчъеши боккха болх бу Энергосбыта инспектораша энергоинспекце воккхагIа волча инженераца нов. Ерин Валентин Сергеевичаца цхьана. Масала, цу лакхе белгалъяьча ткъагIа цар хьа а хержа конкурсе Iояхьийтай ерригней а электрически энерге 11 млн. киловатт - сахьати йIовхала энерге 130 эзар гигакалорийи эффективность а йолаш йола 70 гаргга предложени.

Къаьстта лоархIаме я 1967 шера денз вай республике чакхйоахаш йола, энерги кхояра тIаерзаяь дикагIа йола предложени лахара моттигера республиканекси конкурсаш.

ДикагIа йолча 30 предложенена классни моттигаш еннай, хIаьта автораша — ахчанца совгIаташ деннад.

Вай республикера Ерригсоюзни конкурсе яхьийтача йиъ предложенена дикагIа йола моттигаш кхоачаяьй. Царех я ин. А. В. Зубарев, К. И. Лошкарев, Т. Х. Саркисьянц автораш а болаш йола предложени—«СевКавНИИ» конструкцех долча одношарошечни остах пайда а эцаш кIалхарча интервалашка буруш детташ мехкдаьттаи газеи кIоарга скважинаш яхар. Из оста юкъе доладаро йиш хулийт республике шера хIара скважине 670 эзар киловатт-сахьат электроэнерги кхое. Из предложени хIанз толаме юкъекхухьаш я мехкарча кхыча мехкдаьтта промыслови управленешка а.

«Красный молот» заводе ин. Б. Ф. Шемякинеи А. Е. Кудринеи кийч а яь юкъейихьай грязеви насосий цилиндрови втулкаш лакхача частотерча токаца чIоагIъяра автоматизаци. Цо заводага йиш хилийтай дIаухийташ йола энерги шера 787 эзар киловатт - сахьат кIезигье.

Шера 4 эзар гаргга гигакалорий кхое йиш хулийт Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводага юкъхьаца бензин дила хий экстрати растворa лиеx дIатохара моттиг хувцарца ювзаенна йолча ин. В. В. Тимофеевеи, В. Н. Кузьминеи еннача предложене.

«Старогрознефть» НГДУ инВ. С. Барановеи, З. П. Буксеи еннача, буруш деттача хана гипсови раствораш юкъекхахьара тIаерзаяьча предложене йиш хилийтай 815 эзар киловатт - сахьат электроэнерги кхое.

Хьателача Iалаьмате боккхача низах кхетамца пайда эцар, энергех пайда эцара эффективность ма могга лакхъяр — халкъа боахама боккхача лоархIамера декхар.

И. ФЕДОРОВ,
«Грозэнерго» Энергосбыта энергоинспекце начальник.

Шоаш тIехдика артиллеристаш хилар хьахьекхад майора К. Дряпикос команда еча подразделенерча тIемахоша. Топаш кхувсара декхараш тIехдика кхоачашдупар, гIулакхах дика кхеташ лел учененешка.

СУРТА ТIА: тактически занятеш йолча хана кIийле лаьца латта артиллерийски подразделени.

ТАСС фотохроника.

КХАШ ЛЕЛАДЕРАШ САЛОIАШ БАЦ

Дикача кийчонца бIаьстанга кхача гIерт Шаьла района Ленина цIерагIча колхоза механизатораш. БIаьсти ювча культурай фу, хьажкIаш, йоацаш, кхоачамболаш кийч а даьд кандиционни боарамга а дIакхоачадаьд. ХIаьта хьажкIий 15 тонн хувца пачхаьалкхен пункте дIачуеннай.

Колхоза механизатораш хIанз кхашка органически удобренеш дIаозаш ба цхьабараш. Из болх беш лаьрхIа цу гIулакха вIашагIъелла Бетишев Алсбика кулгалду отряд я. Эшаш йола техника еннай царна колхозо. Дика ка йоалаш ба шоай балхах лафеташца кхашка удобренеш дIаозаш вола Байталиев Хьусен, погрузчик лелаю Чучаев СаIид, кхыбараш. Цар хIанзлехьа 2,5 эзар тонн кхо кхашка дIадоаржадаьд.

Колхоза звеньевойш, кхаш леладеча бригадай учетчикаш хIанз дешаш ба. Царна лекцеш ешаш ва колхоза агроном Дашаев Саламу.

ХIанзлехьа керттерча темаех лаьца лекцеш йийша ваьннав из.

Т. УМХАНОВ,
колхоза керттера агроном.

ХЬАЙБАЙ БОАХАМ ТОАБАРА

Надтеречни района юртбоахама къахьегамхой традици а хинна дIаэттад вай мехка лоархIамеча событешта кердача производственни толамашца накъабахар. Цу тайпара хIанз КПСС XXIV съезд хьаеллалехьа шоаш даьр тохкаш, Даьхенна кхы а дуккагIа пайда бара фу де йиш я хьожаш, хIаьта производство лакхъяра резерваш балха юкъейоалаеш ба района совхозий болхлой.

БархIлагIча пятилетка итогаша хьахьокх тха района совхозий къахьегамхоша укх тIеххьарча хана юртбоахама продукци яккхара лоархIаме толамаш даьхалга. Иштта, дIаяхача пятилетке Даьхенга 80931 тонн ялат, 29916 тонн комсаш, 17265 тонн шура, шин миллионал совгIа фуъ, 8564 тонн дулх, дукха кхыйола юртбоахама продукци еххай цар Лоацца аьлча, дулх доацаш, пачхаьалкхенга юртбоахама продукци йохкара план тIеххкхоачашйир района кхаш леладерашеи фермай болхлошеи, цхьабакъда дулх дохкара план 87 процента мара кхоачашъйиизар.

Кердача пятилетка хьалхарча шера партийни, профсоюзни, комсомольски организацей кулгалца 41000 тонн ялат, 2000 тонн комсаш, 4400 тонн шура, 2000 тонн дулх, 440 центнер тха даккхара къовсам лоаттабергба района къахьегамхоша. Къаьстта чIоагIа теркам тIабахийта безаргба цар хIанз тIехьабусаш бола хьайбай боахам чIоагIбара.

Юртбоахама продукци яккхарен из пачхаьалкхенга йохкарен заданеш а социалистически декхараш а толамца кхоачашдара 1971 шера белгалъяьча мероприятешта юкъе лаьрхIад керда хьайбаш леладу фермаш хьае. Иштта, «Минеральный» совхозе хьакхарч лелаю цаI, «Верхне-Наурский», «Озерный» совхозашка боабашкаши гIажаши лелаяра шиъ, «Надтеречный» совхозе коа тIарча оалхазарий цаI, «Гвардейский» чуоттадаь хьайбаш кхоабача совхозе йиъ же-товарни ферма. Цул совгIа «Минеральный», «Гвардейский» совхозашка ерригача балха процессашта механизаци а яь хьалъеш латт хьайбаш леладу ши комплекс, укх шера хьалъяьргйолаш я уж. ХIаьта пятилетках района боахамашка кроликаш лелаяра пхи ферма вIашагIйолларгья. Цул совгIа пятилеткa тIехьарча шерашка хIаране чу 5000 хьакха кхоабаргйолаш ши ферма хилийта лерхI. Района боахамашка леладу жа 22—26 эзарнега дIакхоачадергда, хIаьта царех 50 процент жерч хургда.

Укх шера чуоттадаь кхаьба а кхаьба пачхаьалкхенга 17 эзар бежан дохкаргда района, царех 916 района боахамашка кхедаьраш а долаш. Цул совгIа 10 эзар хьакха, 4300 устагI, 6200 кролик йохкаргья пачхаьалкхенга. ХIаьта укх пятилетках юкъера лаьрхIача хIара шера хIара бIаь Iаттана тIехьа 90 Iаса кхеде лерхI боахамий хьайбаш леладераша.

Уж декхараш толамца кхоачашдара хьайбаш кхабара, царна зоотехнически тIахьожам лоаттабара, искусственни осеменени яра балхаш дика вIаштIехь а даьха, цIенхаштта фу тоадеши хьайбаш дуккагIа дебийташи болх бе лаьрхIад. Цул совгIа племенной болх дика вIаштIехьбаккхара хIара Iулаца племенной фух дола хьайбаш хилийта лерхI. Цу гIулакхо торо хулийтаргья къаьна, шура лохъяь доахаи Iула юкъера дIа а доахаш царна метта дикача фух дола шинцараш юкъе хеца.

Хьайбай продукци лакхъяра динза даргдоаца гIулакх да доакъара база чIоагIъелга. Цудухьа къаьстта терко ю районе доакъар Iалашдара.

Укх шера 8270 тонн концентраташ, 24082 тонн гIожа доакъар, цунах 11052 тонн йол, 52800 тонн силос Iалашъергья района боахамаша. Цу доакъарца хургья ферма йокъаяь 2210 тонн йол.

Хьайбай дегIах дика латтапи цар дика юаши йола цхьайола бахчеви а кхыйола а культураш дIа а йийна дикка чIоагIъе лерхI районе укх пятилетках доакъара база. Иштта, 18000 тонн свекла, 20500 тонн доакъара харбазаши ябакхаши, 3000 гектара тIа сийна конвейера лаьрхIа тайп-тайпара баьцаш кхеергья.

Из дерригa а юртбоахама культураш дIаювш дола лаьтташ дуккагIа пайда баргболча тайпара леладарах, къаьстта кий декха лаьтташ, дуккхача шерашка лаьрхIа культурни даьгIенаш хьаьрца кхоачашде лерхI.

Укх шера хьалхарча кварталa КПСС XXIV съезд хьаелла да толамца белгалдаккхара план 450 тонн йолча 500 тонн дулх, план 550 йолча 650 тонн шура, 150 эзар фуъ дохка оттадаьд района юртбоахама къахьегамхоша.

Уж заданеш кхоачашъяра тIагIертта къахьегаш болча «Знаменский», «Надтеречный», «Озерный» совхозий хьайбаш леладераша укх деношка рапорт деннад пачхаьалкхенга дулх дохкара ах шера план кхоачашъярах. Из толам КПСС XXIV-ча съезда хетабу цу боахамий къахьегамхоша.

И. ГАИРБЕКОВ,
Надтеречни района КПСС райкома юртбоахама отдела заведующи.

(Йистедоалар. Долалур 3-ча агIо тIа).

боацаш лелара правилаш телхаеш йола моттигаш.

Зуламаш кIезигделга атта декхар дац. Из толаме кхоачашдулургда, нагахьа санна экономически, социально бытови, политически рычагаш меттел, правови рычагаш а оарцагIйоахе. Законности правопорядоки чIоагIъяр — зуламашца лоаттабеча къовсамера лоархIаме средство. Цудухьа законность чIоагIъяр духьа, СССР берригача гражданаша законаш нийсеи тешшамеи кхоачашдар духьа, социалистически доалахье хьурматдеш лелаяр, къахьегама дисциплина кхоачашдар духьа, социалистически доалахье хьурматдеш лелаяр, къахьегама дисциплина кхоачашъяр, пачхаьалкхени общественни декхар цIенача дегаца кхоачашдар, граждании бокъонаш, сийи гIулакхаши, социалистически общежите правилаш лархIар духьа лоаттабу къовсам Советски пачхаьалкхен лоархIамегIарча декхарех цаI а хинна дIаотт.

Хаттар отт: из декхар толаме кхоачашдара лаьза даргдоацар фуд? Законности правопорядоки дIахо чIоагIъяра керттерча хьалех цаI — Советски пачхаьалкхен законаш чIоагIа лоархIаргдолча, лоарзагIа ца боалаш цар яххар дергдолчеи кхоачашдергдолчеи уйланца къахьегамхой хьалкхебара болх овлангара денз тоабар. Правопорядоки пачхаьалкхен дисциплинеи чIоагIъяр — коммунизм хьалъяра планаш толаме кхоачашъяра хиланза даргдоаца хьал хилар хIара советски саго кIоаргга кхетаделга вIаштIехьдаккха гIертанза даргдац.

Цу гIулакха кийчъянеи массе метте чакхъяханзеи яргьяц вай законодательстваца шерра пропаганда яра хьалда мероприятеш, бахача наха хадданза бокъонаш Iомаергйола гIулакх де деза. Укх тIеххьарча хана даим болх беча партийни, советски, боахама, кхыбола болхлой кийчбеча курсий дешара планашкеи програмашкеи оттадаьд законодательства лардаши бокъонаши Iомаелга, вIаштIехьдаьккхад правови темаех лаьца лекцеш ешилга, къаьстта семинараш чакхйоахилга. Марксизма - ленинизма дуккхача университеташка, городской партийни, школашка, партийно - боахама актива школашка а иштта чIоагIа уйла тIайохийт цу дешашта.

Дуккхача бахача наьха хьаштаца шоай гIулакхаш дувзаенна йолча Советий дуккхача краевойи областнойи исполкомаша йоакхо ю къахьегамхой депутатий юртий, поселкай, районий, городий Советий исполкомий, жилищни комиссей, социальни Iалашон учрежденейи кхыча организацейи балха тIа правови культура лакхъяра.

Профсоюзни актива лоархIам лакхбеннаб болхлоштеи гIулакхерча нахаи юкъе къахьегама, жилищни, пенсионни законодательство дIадовзийтара гIулакха. ТIахьожам чIоагIагIа лоаттабу предприятейи учрежденейи администраце оагIонгахьара из кхоачашдара. Къахьегамхой сакхетаме дисциплина йолаш хьалкхебара дуккхача профсоюзни органаша шерра пайда эц болхлой собранеех, бокъонаш телхаяь моттигаш ювц новкъостий судашка, заводской моттигерча комитетий заседанешка. Болхлоштеи гIулакхерча нахаи деш дола правови новкъостал тоадара предприятешка, гIишлошъеча, совхозашка, учрежденешка, организацешка общественни хьисапе юридически консультацеш ю. Цу тайпара дукха консультацеш лархIа а йоагIаш дика лоархIаш я.

Къаьстта теркои йоккха говзали эш кагирхошта правови кхетам балара. Дика болх ба дуккхача комсомольски организацешка комсомольски дешара системе законодательства лардаш Iомаелга вIаштIехьдоаккхаш латташ, хилар, комсомольцашеи кагирхошеи бокъонаш дикагIа кхетаяра общественеи пачхаьалкхене хьалхашка чIоаггIа бехктоккхам хетаргболаш йола уйла царна дег чу йоссаяра, социалистически общежите нормаш шеко йоацаш кхоачашъергйолча уйланца кагирхой хьалкхебара. Цу гIулакха лекцеш еш, жопийи хаттарийи сайренеш вIашагIъехк юридически морально - эстетически темаех лаьца, диспуташи беседаши ю советски эIамигача сага бокъоиийи декхарийи хьакъехьа, Iилмахоща - правоведащеи юстице практически болхлощеи вIашагIбетт кагирхой. Дика беркат доал Кишинева, Иркутска, Новосибирска, Ташкента юкъерча школашка советски законодательства лардаш хьехарах.

Моттигерча дуккхача газетийи журналийи редакцеша къаьстта разделаши рубрикаши юкъейоалаяь правови кхетам балара дешаех лаьца, кепатт юридически консультацеш, дешачар хаттараштa денна жопаш.

Къахьегамхошта правови кхетам балара гIулакх тоадара, боккха граждански сакхетам болаш хьалкхебара, правап коммунистически правственностеи нормаш йизза кхоачашъяра проблема декхар — из писателий, драматургий, художественни интеллигенце кхыча викалий творчески союзий декхар а да.

Правови знанеш Iомаяра тIатIа дуккагIа тIакхув вай мехка. Цунна тешал ду, белггала аьлча, тIа-тIа дуккагIа араювлача журналийи книжкайи тиражаша. Законодательстван из кхоачашдара практикеи бахача наха дикагIа дIайовзийтаргйолча керттерча средствоех цаI я из. Бахача наха юкъе правови знанеш дуккагIа йоаржаяра кердача шера юххье денз бетта-бетта арадаха доладе лерхI «Саги закони» яха Iилма популярни журнал.

Законность чIоагIъяр, правови пропаганда еча юкъе дакъа лацар — из хIара советски юриста профессиональни гIулакх а лоархIаме балха декхар а да. Правови кхетам балара балха хадданза анализ е езаш я юстице, прокуратура, суда, чурча гIулакхий органаш. Правови кхетам телара хьокхамагIа къоастабе беза правови пропаганда ярах боала пайда. ХIаьта а, дуккхаза моттигаш нийслу йийшача лекцешка, яьча беседашка, хаттарийи жопийи сайренашка, кхычарга хьежжа мара цу балха мах ца беш, законность малагIча хьал тIа я хьахьокхаш долча хьокхамашца уж даннеш нийс ца еш.

Бакъдар аьлча, хIара лекци массаза еш е беседа массаза а, царех пайда бала беза аьнна хетаргдолаш леладе дезац гIулакх. Кхетам балара болх — чоалхане процесс я, хала къахьегам ба. ХIаьта цунах хьахулаш дар ма аьлла гуча а далац. Законность чIоагIъярен гражданашта правови кхетам баларен болх чIоагIа чоалхане хилар теркал а деш, тIагIертта, хьалхашка латта декхар кхоачашдара тIакхувш, лергIа чакхбаха беза из.

Проф. Г. АНАШКИН,
СССР Лакхехьарча суда уголовни дешашта йолча судебни коллеге председатель, юридически Iилмай доктор.

УКХАЗА ТОРГОВЛЕ БОЛХЛОЙ КИЙЧБУ

Профтехобразованиe сета къона специалисташ кийчбеча дикка дакъа лоац № 6 йолча профессионально - технически училища. Массехк шера торговлена кадраш кийчъю «пхьоале» а хинна латт из.

Цига Іомаеча специальностех керттера яраш шиъ я: продовольственни товарий продавецаши, повараши. ХІанз укх сахьате 772 дешархо ва цига дешаш. Царех дукхагІбараш кхалнах ба, царца тоъал вайнахьа кхалнах а болаш.

Дешархошта хьехаш ба йоккха опыт йола производственни мастераш: Титовская Нина Ивановна, Майданова Зинаида Ивановна, Горбакова Махьме Марем, Цугунян Ливия Викторовна, кхыбараш. Производство хьехарал совгІа дешархошца кхетама болх а бу хьехархоша. Из кхетадеш а ва. Укхаза дешаш барех дукхагІбараш 15—16 шу даьлна кагирхой ба. Вахаре эгтара халагІйола ха я из, цу хана саг этта Іехавала, харцахьача новкъа вала тарлу. Иштта бокъонца оамал яІоагІъенна боацача дешархошта хьехар, уж нийсача новкъа бахар санна дола гІулакх чІоагІа бехкбокхаме да.

Къаьстта ала безам ба са цу декхарех дика лоархІаеча йоккха производственни хьехама опыт йолча мастерах Горбакова Махьме Маремах. КІаьда сабаре, хІара дега дІоагІа лаха ховш хьехархо я из. Массаза бераш дезаш хиннай Марем. Из кІорга знанеш хилар а да тахан цун балха тІа аьттув балар.

1964 шера Нальчикера кооперативни техникум чакхъяьккхача ера из укхаза продовольственни товарий продавеций пхелагІча группе хьеха. Нахаца таръяла а болх бе а ховча хьакъял долча кхалсага шиий группа сиха хьалхарча моттиге йоакхх.

Цу хана деиз шиий говзал, дега йІовхал дешархошта дІалуш, халонех ца къехкаш дешархой кхо группа арахийцай Махьме Марема. Цо Іомабаь продавецаш вай республике дуккхача районашка болх беш ба, шоаех дика цІи а йоаккхийташ. Грозне № 7 йолча гастрономе ба цо хьийха Масаева ТІаус, Каладжная Валентина, № 2 йолча гастрономе—Кунина Раиса, кхыбараш.

— Геттара хоза кхаъ хул сона сай дешархой вахаре шоай моттиг хьа а лаьца, балхах кайоалаш, наха а даьхенна а пайдапа болаш ба аьнна хьахезача. Иразе хул царгара а цар болх беча предприяте кулгалхошкара а баркал яхаш кхьхат деча, — дувц ше Марема.

29 саг чувоагІача пхелагІча группа кулгалхо йолаш къахьегаш я хІанз Горбакова Марем. Дукхача къамех бола нах ба цу коллективе. дале а ерригача училище дешарах кхетарца а общественни вахаре дакъа лацарца а хьалха латташ я из. ДикагІболча дешархошца лоархІаш ба: Нун Елизавета, Харина Таисия, Умарова Шамса, Федячкина Виктория, кхыбараш.

А. БАРЗАНУКАЕВ,
студент.

Лор безаме хилча

Грознерча № 1 йолча микрорайоне бахача наьха, беррига советски наьха санна чІоагІа йоакхо ю вай партеи правительствай. 63 шу даьннад са. 8 шу да сона Іаьдало пенси тела. Воккха хилча саг цамогаш хила дукха хІама ца эшаш ма хулий. Иштта со а хул каст-каста лорага яха езаш.

№ 3 йолча поликлиникана чуйоагІача медпункте болх беш я лор — терапевт Ужахова Шайбани. Дуккхача наха чІоагІа баркал оалаш дика саг а лор а я из. Цудухьа, нигахьа санна шун вІаштІехьдоаларе са безам бар шун газетага гІолла цунна баркал ала.

Хозача дешо лоам бошабаьб оалаш ма дий. Цох тарра цун унахошцарча безамо а дукха нах берзабаьб оалалургда сона. Дега тоам беча Ужаховай хьехама дешаша сапаргІата даьккхе, лазар дайделе чуйоагІа со цига яхача. Иштта из могаеш деш дола къамаьлаш дукха хозаргда цо болх беча кабинета наІарга Іохайна ах сахьат даьккхачоа.

Іура деиз сарралца медпункте унахошка хьожаш хул Шайбани. ХІаранега ладувгІ, хьож, молхаш язъю, хозача дешаца накъавоаккх. ХІаьта балха ди чакхдаьлча а цІагІа чу а яха из хьажа езаш хала унахо хилча цІагІа Іоха, салаІа сатем болаш яц Ужахова. Цига со ухача укх массехк шера дукха бІаргадайнад сона цунна карагІлийнна дика гІулакхаш. Цудухьа язду аз цох.

Дукха ха йоацаш чІоагІа цамогаш хилар со. Хала меттара гІетта шортта медпункте дІаяхар. Массаза а санна, цунна тІабаха безаш дукха унахой бар. хІана аьлча цу участке из цаІ мара терапевт яц. Хала цамогаш йолга а хайна со дІачуяхайтар. Баркал дикача наха, массанахьа а ба уж. Фу хет шоана? Ужахова сога лийра:

— Хье хьа хІана енай хьо, лоалахошка лор вехийта мегацари Іа, къаьна а хала цамогаш а ма йий хьо йоахар цо.

ТІаккха лаьрххІа хьежар, молхаш язйир, метта алла еза аьлар. ХІаьта молхаш эца-м городе ваха везаш ма хиларий. Укхаза а цун новкъостал ца хилча даланзар. Иттех ди метта даьккхар аз. Цу юкъа массехказа со йолча ера Шайбани.

Иштта безаме гІулакх деш, хьожаш соца цхьаннеца хинна Іац из. Ма дукха бовз сона Ужаховас цу тайпара гІуллакхаш даьнах. Къаьстта боккхий пах—хала унахой. ХІаьта цо санна дог раьза долаш лоро дарба деш хилча цай а лу унахочун лазар.

Дика, хоза дешаш мара алац Ужаховайх, геттара дукха ба цунна баркал оалараш. Шоашта доккха дика дечоа цар луш дола жоп да из.

А. ЛАРИНА,
пенсионерка.

ФОТОИНФОРМАЦИ

МОСКВА. Ерригсоюзни электромеханика Іилма-тохкама института коллективо хьаяьй электромобила опытни образец. Аккумуляторашта зарядка ю городской электросистема переменни тока сетера. Сахьата 60 километр никъ бу электромобило.

Сурта тІа: Киевски вокзала майдан тІара электропромобилаш.

Н. СЕНИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

МОСКВА. «Ленфильм» яхача киностуде экранаш тІа арахец А. Витола сценарегІа режиссера В. Фетина оттадаь «Любовь Яровая» яха цветной широкоформатни фильм. Керттера оператор —Е. Шапиро.

Фильма сценари хьаяьй советски драматурге дошо фонда юкъе яхача К. Тренева пьеса мотиваш тІа. Дуккхача актасх латта пьеса цхьа сери йолча фильма тІа яккхаро, шеко йоацаш яиза ца йоалаш лоацъяьй из. Цхьабакъда, керттера персонажаши сюжетни линеши картина тІа юхейитай. Фильма тІа къоастам болаш хьахьекхад хьехархочоа Яровая Любоваи цун мара Михаилаи юкъера нравственни дов. Классови къовсама бирсача логика машар хургбоаца моастагІал деллад дукха ха йоацаш а тІехьа эгтара кхоачарагІа хиннача цу шин сага юкъе.

Сурта тІа: фильма тІара кадр. Горностаев (А. Папанов, аьрдехьа), Горностаева (Н. Алисова), Роман Кошкин (В. Шукшин).

ТАСС фотохроника.

ПЕКАРНЕ БОЛХ ДІАБОЛАБАЬБ

Укх деношка Урус - Мартане болх бе йолаеннай кердача оборудованеца кийчъяь маькх ю завод. КІезига къахьеганзар коллективо дика чам болаш, бахача наха тоъал маькх арахецаргйолаш пекарни кийчъяра.

Бод хьовча, тедача, маькх йоттача процессашта, складской помещенешта механизаци яро торо хилийтай продукци дукхагІа арахеца. 4 бІаь квадратни метр йолча склада механизаци яро торо хулийт цхьаккха минот юха ца соцаш бод хьокхабеча цехе хьоар дІачутела. Дийнахьи буйсаннеи хІаране 12 тонн маькх йотта йиъ пийшк я укхаза. МоллагІа хІама хинна царех цаІ сецача а районе мел бахача наха тоъаргйолаш маькх арахецаргъя кхыча пийшкаша.

Заводага дика болх байтара керттера дар массаза хий хилар да, — йоах маькхъеча завода директора Усиева Шурас. ХІанз цу гІулакха лаьрхІа пекарне территоре тІа ши бІаь метр кІоаргача скважина бурув тохаш да.

Л. ГАДАЕВ.

КОНСУЛЬТАЦИ

Ноаношта телача пособех дола кердадар

Коммунистически партеи Советски правительствай хадданза тоаду деала бытовой хьалаши кхалсага гІулакхаши. Мехка паргагІа вІаштІехьдоахаш да ираз дола нана хулга а обществона пайданеча къахьегамеи общественни гІулакхашкеи кхалнаха тІа-тІа хьинарегІеи творчески дакъа лацар а цхьана тарде йиш хургйола дерригга социально-бытови хьалаш. Наьна-хьехамхочун сийлахь декхараш балхаца, дешарца, общественни балха юкъе дакъа лацарца цхьана тардеш да.

Наннеи бераи долча гІулакха къаьстта кхалнаьха къахьегам лорабара массехк гаранти оттаьй: халеи дегІа зеннеи бола болх байтац кханахага, берах йолча хана а бер даьчул тІехьагІа а 112 календарни ди отпуск лу кхалсага, берагІа хилар бахьан долаш балха дІа ца эца а балха йолча хана, бер кхоабача хана алапи лохде а бокъо лац.

Кхалнаха аттагІеи цу цхьан ханна дизза алапи долеи балхаш телара тІаберзабаь ба парте никъ.

ШагІара гІулакхаш деча хана кхалсаг къахьегам аттача баккхара тІа-тІа дукхагІа арахец эргайоахаш тоаяь бытови машинаш, приспособленеш, электроприбораш. ХІара бера вахар ираз долаш хулга Іалашдар духьа. Советски правительствай Коммунистически партеи хьаяьй берий учрежденей шерра сеть: детсадаш, яслеш, дІаьхдаь ди дола группаши школаши, школаш-интерваташ, школашка йоаца массе тайпара организацеш.

Нанеи бери лорадара чакхйоахача дуккхача мероприятешта юкъе къаьстта моттиг дІалоац дукха бераш долчеи цхьаьчеи ноанашта бераш кхедара паччахьалкхен пособеш теларо. Уж тел дукха бераш долча ноаношта кхоалагІа бер дичеи цхьаьча ноаношта хІара бер массаза дуи.

Алхха Российски Федераце 1970 шера 1 январе паччахьалкхен пособеш ийдеш 1800 эзар нана яр, царех 47 эзар — Нохч-ГІалгІай АССР-е а йолаш.

Бераш кхедара ноаношта телача пособешка 1970 шера вай республике дІадахийтад 5 млн. совгІа сом.

Белгалдаккха доагІа, паччахьалкхен пособеш наьна балхагеи цун къахьегамах телача маьхагеи хьежжа доацаш телаш хилар. Материальни новкъостал дарал совгІа, дукха бераш дола ноаной морально хеста а бу: «Мать героиня», «Материнская слава» яха орденаши «Медаль материнства» яха медали тел совгІата.

Масала, 1944 шера деиз, вешта аьлча «БерагІа болча кхалнаха, дукха бераш долчеи цхьаьчеи ноаношта пособеш хьежадарахи теларахи» бола ССР Союза Министрий Совета соцам тІаийцача хана деиз уж совгІаташ деннад 5352853 нанна.

Кхалсага - наьна кхы дІахо а йоакхо еш хилар хьахьокх ССР Союза Министрий Совето 1970 шера 12 августа № 659 а йолаш «Берах болча кхалнаха, дукха бераш долчеи цхьаьчеи ноаношта пособеш хьежадареи телареи порядка хьакъехьара Положени чІоагІъярах» баьча соцамо. Цу соцамо ноаношта долча гІулакха хувц юрташкеи болхлой поселкашкеи бахача ноаношта паччахьалкхен пособеш хьожадара документаш вІаштІехьдахара порядок.

Пособеш хьежадара болх ше аттача боаккх пособеш хьежадареи телареи документаш вІаштІехьдахара кердача порядко. Нагахьа санна бераш кхедара хьожадаь цкъареи бетт-беттеи пособи хьаэцара хьалхагІа бера нана шиий документашца социальни Іалашон отделе ухаш хиннаяле, хІанз къахьегамхой депутатий юрта (поселка) Совете яхча яьннай.

Пособеш хьайиде къаьстта хала дар районни центра гаьнарча юрташка бахача ноаношта.

Пособеш хьежадареи телареи кердача порядко къахьегамхой депутатий поселкайи юртийи Советашта боккха бехктоккхам тІабожабу документаш нийса вІаштІехьдахара, царгара дІадех наьна -бераш кхедечун терко дикагІа елга.

Пособи хьожадайта заявлени дІачулуча хана цунца хила деза: а) пособи дехаш дола бер дарах дола тешал (шеи цун копии); б) наьнацара къаьста дахача берашта справка. Из лу предприяте, учреждене, организаце, дешара заведене, вешта аьлча болх беча, дарба дайтача, бераша дешача е эскаре гІулакх деча моттигага хьежжа. Нагахьа санна бераш юрта е поселка Совета территоре тІа дахаш хуле, справка яла езар къахьегамхой депутатий юрта е поселка Совет я.

Теркалде деза, наьнаца даха бераш меллад хойташ язъяьча справка тІа берий дукхал меттел, уж даь шу а бутт а хила дезаш хилар. Из справка къахьегамхой депутатий юрта (поселка) Совето лу.

Пособи дехаш йола заявлени, бер дарах дола тешали цун копии, наьнацара къаьста дахача берашта енна справка вІаштІехьъяьнначул тІехьагІа юрта (поселка) Совето бланк - предложени кийчъю паччахьалкхен пособи эца наьна бокъо хиларах.

Предложении шиий документаш а тІехьа наьна заявлении къахьегамхой депутатий юрта (поселка) Совето социальни Іалашон отделага дІачулу пособе боарам, хьожадергйола ха оттайтара комиссе заседании царга хьажийтар духьа.

Къахьегамхой депутатий юрта (поселка) Совето дІачуденнача документашка комисси хьежачул тІехьагІа, социальни Іалашон отдело юрта Советаги наьнаги хоам бу комиссе яьча решенех лаьца. хІаьта пособи телара документаш отдело нана яхача моттигерча почтови отделене дІачулу.

Цу тайпара, документаш вІаштІехьдахара кердача порядкагІа кхалсаг - нана совнагІа социальни Іалашон отделе аха ца езаш мукъаьлыннай, хІаьта балха из яле — балха ха йоае ца езаш.

ХІанз яха моттиг ше хийцача юрта (поселка) Советах хабар тох нанас цунга шиий лични дела кхычa районни е городской социальни Іалашон отделага хьадехийтар духьа.

Ноаной пособи хьожадайта бахара керда порядок юкъейоалаергъя «Дукха бераш долчеи цхьаьчеи ноаношта паччахьалкхен пособеш хьожадара дешаш вІаштІехьдахареи леладареи порядка хьакъехьара» инструкци хьа ма кхаьчинге а.

Юртий, поселкай, станицай Советий болхлой ноаношца паччахьалкхен пособеш хьежаду документаш вІаштІехьдаха порядок царна Іомаяра социальни Іалашон районнии городскойи отделаша шо-шоай моттигашка семинараш ергъя.

Белгалдаккха доагІа, дуккхача юртийи поселкайи Советий, къаьстта а Шаьлен Веданен районашка, наьна дезале хиннача хувцамех йола сведенеш похозяйственни учета книжка тІа шоай ханнахьа дІа ца язъеш, из бахьан долаш цхьаболча кхалнаха, дайна бераш а тІехьа юкъе а кхухьаш, бокъо йоацаш пособи ийдаь моттигаш хилар.

Похозяйственни учета книжкаш нийса леладаро, дезалах йола сведенеш ма ярра а шоай ханнахьа а дІаязъяро новкъостал дергда дІахо йодача хана законагІа доацаш паччахьалкхен пособеш ца хьежадара.

Ноаношта паччахьалкхен пособеш хьожаду документаш вІаштІехьдахара керда порядок йизза кхоачашъяро царга йиш хулийтаргъя бераш кхедара хьожадаь новкъостал хьовзам боацаш, балха тІерабувла ца безаш хьайиде.

В. СИМАРЗИН,
Нохч - ГІалгІай АССР социальни Іалашон министр.

БОЛХЛОШТА ЛЕКЦЕШ ЕШ

Каст - каста лекторий Денош хул «Красный молот» заводе. КПСС горкома, райкома, «Знание» общества, краеведчески музея лектораш хьех укхаза лекцеш еша.

Дукха ха йоацаш дын духьаларча темах дола лектора. Ди хилар заводе. БІаьш бола машинашъераш бар цига баьхка.

Цар ладийгІар «Космоси космически кемаши», «Іилма, ди, эгтара хьалха саг хьа мишта хиннав», «Дынца ювзаенна обрядаши царех хьахулари» яхача темах яьча лекцешка.

С. ВОРОНИН.

ХАОТТАМ

Тахан республика гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, хаьда лостам боацаш, гІийло, гІаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а фегар температура республике гІолла 1 градус шелалгара 4 градус йІовхалга кхоачаши Грозне 1—3 градус йІовхал йолаши хила а тарлу. ДІахорча шин дени шин буси кхаьла, юкъ-юкъе екха а екхаш, лоадама йоачан а йоацаш, 22 январе цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, къулба - малхбоалехьара гІийло, гІаьххьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а фегара температура буйсашка 2—7 градус шелал, деношка 3 — 8 градус йІовхал йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

КЪАХЬЕГАМИ КАПИТАЛИ

РИМ. Неаполен цун провинцеи металлургически а машинаш еча а заводий массехк эзар болхлочо забастовка йоланьй. Из ю алапи лакхдара, балха кІира вІаштІехьдаьккха тоадара, профсоюзни бокъонаш могаяра тІехьа цар лоаттабу къовсам соцабайта дагахьа къахьегамхой хьакъехьа предпринимателаш шантаж е, кхерабе, кхыметел репрессеш е гІерташ хилара духьал.

Мехка эгтара йоаккхагІйолча профсоюзни кхаь объединене инициативагІа къаман ерригача порташка 24 сахьата йола докерий забастовка дІайолаенна. Къахьегамхой профсоюзашца цхьана къахьегамхой юридически, социальни, экономически хьаладешаш Итале торгови флота министерства дувца ца тигара духьал ба уж.

НЬЮ - ИОРК. Дикка шекбовла бийзар цу города баха нах: полицейской забастовка йолаелар. хІаьта, ховш мадий, Нью-Иорк дунен тІа эгтара дукхагІа зуламаш деш йола город йолга. Шоай алапи лакхдара дош суло тІа ца эцарах эгІазбахача эзараш болча полицейскеша патрульни гІулакх де тиганзар. Забастовка соцаяра мугІарегІа бола полицейскеш тІахьехаш мэра Линдсея даь кхайкарал хІанзалца тІа ца эцаш да.

Чикаго забастовка еш «Интернашнл харвестер» яхача компане юртбоахама оборудоване заводий 40 эзар болхло ва забастовка еш. Болхлоша предпринимателашкара дІадех материальни хьал тоадар.

МИДРИД. Коталонца чакхъьлар Канарски гІайрений чкъаьрий лувцарий забастовка. Цар чкъаьрий мах, алапи лакхдайтар, забастовкапа юкъе дакъа лоацаш хиннараш балхара дІабаха предпринимателаш гІерташ хилар дохадир.

Испане тайп - тайпарча районашка совцаш яц шоай бокъонаш лораяра тІехьа къахьегамхоша еш йола выступленеш. Забастовка еш ба Астурерча «Ульеса» яхача компане шахтераш, Сантьяго-де-Компостелерча «Мегаса» яхача компане металлургаш, «Гарри Уокер» яхача компане Барселонерча завода машинашъераш.

Испане къахьегамхоша дІадех алапи лакхдар, предпринимателаша колективни договораш тІа оттадаьр кхоачашдар, нах балхара дІабоахилга соцадар.

(ТАСС).

ИНДИРА ГАНДЕ ДАЬ КЪАМАЬЛ

ДЕЛИ, 19 январь. (ТАСС). Вахар социалистически эргадаккхара программа кхоачашъяро, мехка социалистически политика дІакхахьаро мара ираз дахьаргдац дуккхача индийски къахьегамхошта, аьлар Инде премьер-министра Индира Ганде, Бомбее — мехка эгтара йоккхагІчарех йолча центре ше хоржамашта хьалхарча дуккха нах гулбеннача митинге къамаьл деш. Митинге гулбеннача 200 эзар совгІа болча наха тІоараш а тохаш тІайийцар премьер-министра уж дешаш.

ХАРЦ ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДЕРАШ— МОНОПОЛИСТАШ

ФРГ хІама леладуча гІозараша юкъе чІоагІа гІар хьайнай. Малхбузен Германе эгтара йоккхагІйолча монополеша харц гІулакхаш а леладеш налогаш дІа ца телаш хилар гучадаьннад. Кепайоазон оагІонаш тІа араьннай декхар дІа ца лурий тамаше список, царна юкъе я йовзаш йола цІераш: болата да вола Флик, газетий магнат Шпрингер, Ханиелеи Маннесмане металлургически концернаш, «БАСФ» яха химически концерн, «Арал» яха трест. Эгтара кІезигагІа даьча доархІамех а цу эгтара йІаьхегІа йолча монополеша хІара шера дІа ца луш астрономически боарама дукха ахча дут — 5 миллиард марка. Беррига нах эгІазбигаб цу гІулакхо, къаьстта Малхбузен Германе мугІарегІа болча налогаш тeлараштa тІа-тІа дукхагІа налогий хало тІаотташ хилар лаьрхІача.

Цхьабакъда харц гІулакхаш леладеш бола монополисташ лорабеш хьаллоацараш а нийсбеннаб. Предпринимателашта тІакхувш хилара «духьал яьннай бундестага христианско - демократически фракци. Из гІулакх къаьстта чІоагІа хьаллаьцад бундестага налоговой комиссе председатела ХСС-агара волча депутата Вольфганг Полес. Боккъалдар аьлча сенах цецвала веза укхаза: господин Поле Флика концерна директорех цаІ а из болх бешшехь Христианско - социальни союза — Штрауса парте казначей а мавий. Бундестага налоговой комисена керте латтар тІаккха ховш ма дий гІулакхаш огород лорае оттаьча божо санна деш хилар.

А. ЖОЛКВЕР,
АПН—радио корр. БОНН,
(телефонаца).

КІОР—ПЛАНАЛ СОВГІА

ВАРШАВА, 19 январь. (ТАСС). Массехк ди хьалха патриотически гІулакх дІадоладир польски шахтераша — укх шера мамогга планал совгІа продукци яккха лаьрхІад цар. Шера планал совгІа 900 эзар тонн кІор баккха декхар тІаийцад цар.

Даьхенна шоаш денна дош кхоачашду шахтераша. Ха дика этта йоацашехь, планал совгІа хІанзехьа 13 эзар тонн кІор баьккхаб цар.

Кердача шера хьалхарча деношка къаьстта дика къахьийгар «Катовице», «Семяновице», «Михал» яхача а кхыча а шахтай коллективаша. Балха темпаш лохъялийтац. Планал совгІа керда эзараш тоннаш кІора боаккхаш белгалъяккха гІерт шахтераш кердача шера хьалхара квартал.

Тахан 50 шу дуз Итальянски коммунистически партий вІашагІъелла (1921)

СУРТА ТІА: хІара шера партбилеташ хувцача хана городе Понтедере. Болхлой болама активистех цаІ Джанфранко Ладзеретти (аьттехьа) 1971 шерара партбилет хьаэцаш воалл.

ТАСС фотохроника.

Хьажа, ладувгІа

21 январь
ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Передачай программа. 18.05 — Дешархошта фильм. 18.25 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.50 — Документальни фильм. 19.00 — Сиха хьалъю гІишло йолча. 19.20 — Киножурнал. 19.30 — 02 ЛадувгІаш я. 19.50 — Шоана, бераш. 20.10 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.25 — «Хьалхара йоІ» яха художественни фильм. 21.30 — Передачай программа. 21.35 — Документальни фильма кинозал.

РАДИО:

6.30 — Лирически илли. (гІалгІай меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.30 — «Ленин массаз а вайца ва» яха музыкальни передача (гІалгІай меттала). 16.05 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.20 «Шоана, кхалнах» яха радиожурнал (нохчий меттала). 16.40 — Итогаши планаши. Нохч - ГІалгІай СССР моттигерча промышленноста министра Оздоева выступлени (гІалгІай меттала). 16.55 — Ашараш. 17.00 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.15 — «Кортамукъа къахьегам котбаьлар» яха беседа (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Ашараш. 18.10 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).

22 январь
ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Передачай программа. 18.05 — Советски республикай фестиваль. Азербайджански ССР. 19.30 — Классовой тІемашта хьалха. Итальянски коммунистически парте 50 шу дизарга. 20.00 — Шоана, бераш. 20.10 — Телевизионни кердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 20.30 — Хоамаш, реклама. 20.35 — Передачай программа. 20.40 — «Никъбар» яха художественни фильм.

РАДИО

6.30 — Моттигерча авторий иллеш (нохчий меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.30 — Юрта совета болха денош (нохчий меттала). 8.45 — Миллионий Ленински университет. «Массаз дийна» яхача циклацара беседа (гІалгІай меттала). 9.00—Москва. 16.00 — «Къонал» (гІалгІай меттала). 16.30 — «Прогресси опыти» яха радиожурнал (эрсий меттала). 16.50 — Ашараш. 17.00 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.15 — Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 17.45 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.00 — Ашараш. 18.10 — Юрта Іуйре (эрсий меттала).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Револоюце проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05016. Заказ № 583